Ўзбекистон — келажаги буюк давлат

Халқ сўзи

1991 йил 1 январдан чиқа бошлаган

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг газетаси

31 октябрь, сешанба, 1995 йил
Сотувда эркин нархда. № 211 (1213)

ПРЕЗИДЕНТ ҲУЗУРИДА ҚАБУЛ

СУРАТДА: қабул пайти. Р. НУРИТДИНОВ олган сурат.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов 30 октябрь куни Хитой Халқ Республикаси Коммунистик партияси Марказий қўмитаси Сиёсий бюросининг доимий қўмитаси аъзоси Ху Цзинтао бошчилигидаги делегация аъзоларини қабул қилди.

Бўлиб ўтган суҳбат чоғида икки мамлакат ўртасидаги ўзаро ҳамкорлик алоқаларини ривожлантириш билан боғлиқ масалалар юзасидан фикр алмашилди.

Қабул маросимида Ўзбекистон Президентининг Давлат маслаҳатчиси Б. Ғуломов, республика Бош вазири ўринбосари Ў. Султонов ва ташқи ишлар вазири А. Комилов иштирок этди.

Қабулда Хитой Халқ Республикасининг Ўзбекистондаги Фавқулодда ва Мухтор элчиси Гуан Хэнгуан ҳозир бўлди.

(ЎзА).

ПОКИСТОНДА ИСЛОМ КАРИМОВ КИТОБИГА ҚИЗИҚИШ КАТТА

29 октябрь куни Покистон пойтахти Исломободда республикамиз Президенти Ислом Каримовнинг «Ўзбекистон иқтисодий ислоҳотларни чуқурлаштириш йўлида» китобининг тақдимот маросими бўлди. Мазкур мамлакат савдо-саноат доиралари ва жамоатчилигида катта қизиқиш уйғотаётган бу китобнинг тақдимот маросимини Ўзбекистоннинг Покистондаги элчихонаси билан иқтисодий ҳамкорлик ташкилотининг (ИҲТ) маданият уюшмаси ташкил қилди.

Тадбир Покистон пойтахти ҳаётида муҳим воқеа бўлди. Унда иштирок этиш учун таниқли давлат ва жамоат арбоблари, олимлар, ёзувчилар, бизнесменлар, Исломободдаги хорижий элчихоналар ва халқаро ташкилотларнинг вакиллари, маҳаллий ва хорижий журналистлар «Холидей инн» меҳмонхонасининг қабуллар залига келишди. Маросимда сўзга чиққан ИҲТ уюшмасининг бош котиби, таниқли олим Ғазанфар Меҳди, Покистон коммуникация ва автомобил йўллари вазири Шаҳид Сиддиқий, ИҲТ маданият уюшмасининг президенти, таниқли Марказий Осиё тадқиқотчиси Аҳмад Ҳасан Дани, Покистон ички ишлар вазири Насурилла Бабар ва бошқалар Ислом Каримов китобига юқори баҳо бердилар.

Нотиқлар бу асар мамлакатимизда муваффақиятли амалга оширилаётган иқтисодий ислоҳотларнинг моҳиятини яққол акс эттиришини таъкидлашди. Ислоҳотларни амалга ошириш чоғида бошқа мамлакатлардаги бозор муносабатларидан кўр-кўрона нусха олинмагани алоҳида аҳамиятга эгадир. Хорижий тажрибалар диққат билан ўрганилмоқда, лекин барча муаммолар маҳаллий шароитни, ўзбек халқининг тарихи ва анъаналарини ҳисобга олган ҳолда ҳал қилинмоқда.

Китобда Ўзбекистондаги иқтисодий ислоҳотларнинг дастлабки якунлари умумлаштирилибгина қолмай, шу билан бирга иқтисодий тараққиёт соҳасида асосий вазифаларнинг моҳияти ва уларни ҳал қилиш ҳамда кучли демократик ҳуқуқий давлатни барпо этиш йўллари белгилаб берилгани таъкидланди. Китобнинг муҳим халқаро аҳамияти ҳам мана шундадир, дейишди нотиқлар. Ўзбекистон давлат ва хўжалик қурилишининг янги назарияси ва амалиёти жаҳондаги етакчи иқтисодчи ва сиёсатшуносларнинг диққатини жалб этмоқда.

Маросимда сўзга чиққан Ўзбекистон Республикасининг Покистондаги Фавқулодда ва Мухтор элчиси Наим Ғоибов кўплаб мамлакатларда Ислом Каримовнинг китобига қизиқиш ортиб бораётгани ҳақида гапирди.

Маросимда Покистонга ташриф буюрган мамлакатимиз парламент делегацияси бошлиғи, Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Раиси Эркин Халилов сўзга чиқди.

(ЎзА).

ДЕЛЕГАЦИЯ ЖЎНАБ КЕТДИ

28 октябрь куни Покистон Миллий Ассамблеясининг таклифига биноан Олий Мажлис Раиси Э. Халилов бошчилигидаги Ўзбекистон парламенти делегацияси Исломободга жўнаб кетди.

Делегациянинг ташриф дастурида Покистон Ислом Республикаси Президенти, Бош вазири, ташқи ишлар вазири, парламентнинг ҳар иккала палатаси спикерлари билан учрашувлар ўтказиш кўзда тутилган.

Делегацияни кузатиш чоғида Покистон Ислом Республикасининг Ўзбекистон Республикасидаги Фавқулодда ва Мухтор элчиси Шафқат Али Шайх иштирок этди.

ДИПЛОМАТИК МУНОСАБАТЛАР ЎРНАТИЛДИ

27 октябрь куни Ўзбекистон Республикасининг Россия Федерациясидаги элчихонасида Ўзбекистон Республикаси билан Арманистон Республикаси ўртасида дипломатик муносабатлар ўрнатиш ҳақида протокол имзоланди. Протоколни Ўзбекистон Республикасининг Россия Федерациясидаги Фавқулодда ва Мухтор элчиси Ш. Шохалилов ҳамда Арманистон Республикасининг Россия Федерацисидаги Фавқулодда ва Мухтор элчиси Ю. Мкртумян имзоладилар.

Протоколни имзолаш маросимидан кейин бўлиб ўтган суҳбатда томонлар мамлакатларимиз ўртасидаги иқтисодий, маданий алоқаларни бундан буён ҳам мустаҳкамлаш, Ўзбекистон ва Арманистон ўртасида қадимдан мавжуд бўлган дўстлик ва ҳамкорлик муносабатларини ривожлантириш ҳақида фикрлашиб олдилар.

(ЎзА).

ЙЎЛНИНГ ЯНГИ ҚИЁФАСИ

Ўзбекистон пойтахтининг автомобиллар ўтадиган Жанубий-Шарқий дарвозаси ҳисобланган «Фарғона йўли» кўчасининг каттагина қисмини қайта қуриш тугалланди. Шу муносабат билан Фарғона йўли Тошкент айланма йўли билан туташадиган жойда тантанали митинг бўлди. Унда лойиҳачилар, йўлсозлар, жамоат ташкилотларининг вакиллари иштирок этди.

... Карнай, сурнай, доира садолари янграйди. Миллий қўшиқлар ва рақслар ижро этилади.

Тантанали митингни Тошкент шаҳар ҳокими К. Тўлаганов очди.

Митингда республика Бош вазирининг биринчи ўринбосари И. Жўрабеков нутқ сўзлади. У республикамиз, унинг пойтахти ҳаётида яна бир унутилмас воқеа бўлганини таъкидлади. Атиги ярим йил ичида Фарғона йўлининг беш километрдан ортиқ қисми ва унинг теграси қайта қурилди, кўплаб муҳандислик коммуникациялари ўтказилди. Жумладан, ичимлик сув, иссиқ сув қувурлари ўрнатилди. Тўрт километрдан ортиқроқ янги трамвай йўли қурилди.

Митингда республикамиз Президенти, ҳукумати Ўзбекистонинг келажагини кўзлаб пойтахтни, мамлакатимизнинг бошқа шаҳарларини янгилаш учун бутун кучини сарфлаётгани таъкидланди. Шу йилнинг ўзида Мустақиллик куни байрамига қадар янги хиёбонлар, боғлар, кўллар барпо этилди, шаҳар бозорлари кўркам тус олди, Тошкентнинг Эски шаҳар қисмини қайта қуриш юзасидан кенг кўламли ишлар давом эттирилмоқда. Натижада, минглаб оилалар янги қулай квартираларга кўчиб ўтди.

... Тўпланганларнинг қарсаклари остида қизил лента қирқилади — йўл очилади: дастлабки юк машиналари, енгил машиналар, автобуслар Тошкентнинг Фарғона водийси шаҳарлари, қўшни Марказий Осиё давлатлари билан боғловчи янгиланган қулай автобус йўлидан ҳаракат қила бошлайди.

Митингда республика Бош вазирининг ўринбосарлари Б. Ҳамидов, Р. Юнусов иштирок этди.

(ЎзА).

«ЎзДЭУавто»: «Халқ сўзи» мухбирлари қўниғасидан

АВТОМОБИЛЬ УЧУН БЎЁҚ

ЭНДИ АНДИЖОНДА ТАЙЁРЛАНАДИ

Ўзбекистон автомобилсозлигининг тўнғич корхонаси — «ЎзДЭУавто» ишга тушадиган қувончли кунлар яқинлашган сайин унга бутловчи қисмлар етказиб берувчи заводлар сони ҳам кўпайиб бормоқда. Масалан, «Андижонирмаш» заводида енгил машиналар учун ўриндиқлар ва бошқа бир қатор корхоналарда электр симлар, пластмасса қисмлар ишлаб чиқариш кўзда тутилаётган бўлса, «ЎзДонгжупэинт» компаниясида эса республика автомобиль саноати учун лак-бўёқ тайёрланади. Бу янги қўшма корхонанинг таъсисчиси — «Ўзавтосаноат» ва Кореянинг «Пипижи-Донгжу» компаниясидир.

Андижон уйсозлик комбинати қурилишининг иккинчи навбати бир неча йиллардан буён тўхтатиб қўйилганди. Боиси — жамоанинг қўли калталик қилаётган эди. Энди ана шу комбинат биноларида янги корхона фаолият бошлайди. Келишувга биноан, ҳамюртларимиз қурилиш-пайвандлаш ишлари, муҳандислик-коммуникация хизмати, ишчи кучлари билан таъминлашни ўз зиммасига олди. Кореяликлар эса уни замонавий жиҳозлар, илғор технология билан таъминлаб, кадрлар малакасини оширишга кўмаклашадилар.

Янги қўшма корхона ишга тушса, йилига 5700 тонна автомобиль бўёғи, шунингдек, қурилиш учун 2 минг тонна бўёқ ишлаб чиқарилади.

Ф. ШОДМОНАЛИЕВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

Диққат: янгилик!

ГУРУЧ МОЙИ

У САМАРҚАНДДА ИХТИРО ЭТИЛДИ

Савдо институти кимё кафедраси олимлари гуручнинг ҳозир фақат чиқиндига чиқиб кетаётган қисмидан лаборатория шароитида мой ва витаминлар фракцияси олиш технологиясини яратдилар.

Маълумки. Қорақалпоғистон Республикаси, Хоразм ва бошқа вилоятларда йилига 600 минг тоннадан кўпроқ шоли етиштирилади. Аммо унинг чиқиндиларидан фойдаланиш технологияси бизда ҳанузгача мукаммал эмас. Бу чиқиндилар таркибида инсон организми учун жуда зарур бўлган ўсимлик мойи, крахмал, оқсил ва витаминлар бор экан.

Ўтказилган тадқиқотлар бир килограмм гуруч қайта ишланганда 15 фоизгача чиқинди ҳосил бўлишини кўрсатди. Унинг таркибида эса 13-15 фоиз гуруч мойи, 35-40 фоиз қандолатбоп крахмал ва 11-12 фоиз протеин ҳамда тиббиётда жуда керакли, дунё бозорида қиммат турадиган витаминлар борлиги исботланди.

— Биз гуручдан ҳосил бўлган ундан мой ажратиб олиб, унга товаршунослик тавсифи беришга ҳаракат қилдик, — дейди кафедра доценти М. Авезов. — Маълумотлар шуни кўрсатдики, гуручдан олинган мой нафис, ёқимли ҳидга, қизғиш рангга эга ва жуда тиниқдир. Бу мойнинг хусусиятлари кунжутникига яқин. Эндиги вазифа чет элларда мавжуд бўлган гуруч чиқиндиларидан фойдаланиш тажрибасини такомиллаштириб, маҳаллий шароитимизда уни ишлаб чиқаришга тадбиқ қилишдан иборат.

М. МУҚИМОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

«Оқ олтин» — 95

ЯНГИЧА БОШҚАРУВ ТИЗИМИНИНГ ШАРОФАТИ

ОҚОЛТИН тумани деҳқонлари давлатга 53.000 тонна пахта сотиб йиллик режани бажардилар.

БУ ЙИЛ туман қишлоқ хўжалигида бошқарув тизими тубдан ўзгартирилди. Аввалги ҳамма ширкатлар уюшмалари деҳқон-фермер хўжаликлари бирлашмасига айлантирилди. Шунинг натижасида бир йилнинг ўзида пахта ҳосилдорлиги 6 центнер, ғалла ҳосилдорлиги 17 центнер кўтарилди.

Бу йилги мавсумда машина теримига алоҳида эътибор қаратилди, 470 та машинанинг ҳар бири билан ўртача 80 тоннадан пахта терилди.

Тумандаги меҳнатга яроқли аҳоли бу йил теримда фаол иштирок этди. Айниқса, андижонлик 3 минг хашарчи қўшган ҳисса салмоқли бўлди. Қўлда терилган 15,400 тонна пахтанинг минг тоннадан кўпроғини водийлик хашарчилар хирмонга тўкдилар.

— Давлатга яна 2.000 тонна пахта топшириб, умумий хирмонни 55.000 тоннага етказмагунча, теримни давом эттирамиз, — дейди туман ҳокими Абдураззоқ Қаюмов.

А. ШЕРНАЗАРОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

БУХОРО ПАХТАКОРЛАРИНИНГ ЗАФАРИ

Бухоро вилояти деҳқонлари мамлакат «оқ олтин» хирмонига 350 минг тоннадан зиёд пахта етказиб бериб, йиллик режани бажарди. Хомашёнинг 80 фоиздан кўпроғи юқори навларга топширилди. Ҳосилдорлик ўртача 33 центнерни ташкил этди. Бухороликлар яна 10 минг тонна пахта топширишга аҳд қилишди.

(ЎзА).

Биротаям танқид натижасиз қолмайди

«ЧОРВАЧИЛИККА МУНОСАБАТ НЕГА БУНЧАЛАР СОВУҚ?»

(«Халқ сўзи» 1995 йил 11 август)

Мақолада кўтарилган муаммоларни Қишлоқ хўжалиги вазирлиги мутахассислари атрофлича ўрганиб, қуйидагиларни маълум қилади:

Муаллиф Навоий вилояти қоракўлчилик хўжаликларида 1995-1996 йилги чорва қишлови учун дағал хашак тайёрлаш жуда суст олиб борилаётганлигини қаттиқ танқид остига олган.

Дарҳақиқат, мутахассисларнинг кузатуви ва аниқлашларидан маълумки, Навоий вилоятида 1995 йил баҳор ойларида ёғингарчиликнинг кам бўлганлиги яйловларда ўт-ўланларнинг ривожланишига жиддий таъсир қилди.

Натижада Учқудуқ, Томди, Конимех ва Нурота туманларидаги қоракўлчилик хўжаликларида дағал озуқа тайёрлаш анча қийинлашди.

Вужудга келган оғир вазиятдан чиқиш, мавжуд қўйларнинг дағал озуқаларга бўлган талабини тўла қондириб, қишловдан бехавотир олиб чиқиш мақсадида вазирлигимиз томонидан юқоридаги туман хўжаликларига қўшни Бухоро, Жиззах, Қашқадарё, Самарқанд вилоятлари ва Қорақалпоғистон Республикаси ҳудудидан дағал озуқалар тайёрлаш бўйича Вазирлар Маҳкамасига таклиф киритиб, тегишли фармойиш қабул қилинди.

Ушбу фармойиш бўйича Навоий вилоятидаги қоракўлчиликка ихтисослашган хўжаликларга бошқа вилоятлардан 130 минг тонна дағал хашак жамғариш топшириғи берилди.

Ҳақиқатдан ҳам баъзи бир хўжалик раҳбарларининг масъулиятсизлиги оқибатида қишлов мавсумига дағал хашак тайёрлашда сусткашликка йўл қўйилган. Озуқа жамғаришда вужудга келган аҳволни тузатиш мақсадида вазирлик мутахассислари жойларга бориб бу масалада амалий ёрдам бердилар.

Дағал озуқаларни тайёрлаш суръатларини жадаллаштириш учун қўшимча тадбирларни амалга ошириш бўйича ҳар бир хўжаликда зарур шарт-шароитлар яратилди.

Жумладан, озуқа тайёрлаш бригада-звеноларига техника воситалари, қўшимча ишчи кучлари ажратилди. Вилоят қоракўлчилик хўжаликларига бартер асосида топширилган жун ҳисобига Келес жунни қайта ишлаш корхонаси орқали 80 минг тонна хашакни пресслаш учун сунъий ип(шпагат) етказиб берилди.

Республика «Қоракўл» ишлаб чиқариш бирлашмаси томонидан қўшимча равишда яна 100 минг тонна дағал хашакни пресслашга етадиган сунъий ип Россия Федерациясидан бартер асосида келтирилди ва тақсимот қилинди. Давлат манбаларидан ажратилаётган озуқалар хўжаликлар томонидан ўз вақтида олинмоқда.

Республика қишлоқ хўжалигида амалга оширилаётган иқтисодий ислоҳотлар қоракўлчилик соҳасида ҳам амалга оширилмоқда. Давлат хўжаликлари мулкчиликнинг бошқа шаклларига ўтказилди. Шунга қарамасдан баъзи хўжаликларда эски тузум кайфиятида юрган раҳбарлар маъмурий буйруқбозлик иллатларидан воз кечганларича йўқ.

Шунинг учун ҳам вазирликнинг навбатдаги ҳайъат мажлисида қоракўлчиликда иқтисодий ислоҳотлар қай тарзда амалга оширилаётганлиги, бу соҳада тўпланиб қолган долзарб муаммоларнинг ечимини топиш борасидаги масалалар чуқур муҳокама қилинади.

Х. ИСКАНОВ,
республика қишлоқ хўжалиги вазирининг биринчи ўринбосари.

* ЯНГИЛИКЛАР * ФАКТЛАР * ВОҚЕАЛАР *

ЎЗБЕКИСТОН: ИСТИҚЛОЛ ОДИМЛАРИ

"Халқ сўзи" ва ЎзА мухбирлари хабар қиладилар

ЧИҚИНДИ ЭМАС, ХОМАШЁ

Полимерлар кимёси ва физикаси институти олимлари ёғ-мой комбинати саноати чиқиндисидан саноатнинг турли соҳаларида қўлланилиши мумкин бўлган янги полимер модда яратишди.

Кимёгарлар қолдиғида олтмиш фоизгача фойдали ёғ бўлган соапстокни тозалаш ва унга кимёвий ишлов беришнинг самарали йўлини топишди ҳамда олинган зарур маҳсулотга «Наф» деган шартли ном беришди. У стабилизатор сифатида саноатга тавсия этилди. Ҳозир унинг ёрдамида сунъий чарм, плёнка материаллар ва линолеум олинмоқда. Энди эса янги полимерга яна бир масъулият «юкланди»: саноат оқаваларини тозалашда янги полимер моддадан фойдаланила бошланди.

КАМАРБАСТА

Бекобод шаҳридаги «Дори-дармон» ҳиссадорлик жамияти аҳолини зарур дори-дармонлар, тиббий ускуналар билан таъминлашда алоҳида жонбозлик кўрсатаётир. Жамиятга қарашли дорихоналарда дори-дармонлар турини кўпайтириш, намунали хизмат кўрсатиш борасида ибратли ишлар амалга оширилмоқда.

СУРАТДА: дори тайёрловчи Н. Солонова.

«ПРОЕКТ «ХОУП» — ЎЗБЕКИСТОН БОЛАЛАРИГА

Шартномага мувофиқ АҚШдан Тошкентга учиб келган самолётдаги эзгулик ёрдами юклари тақчил дори-дармонлардан иборат эди.

Дориларнинг умумий қиймати 5,3 миллион доллар бўлиб, бу ёрдам «Проект «Хоуп» Америка хайрия ташкилотининг ҳимматидир. Бу тадбир «Зарафшон-Ньюмонт» Ўзбекистон-Америка қўшма корхонаси ташаббуси билан амалга ошди. Мазкур корхона юкни Ўзбекистонга олиб келинишининг ҳамма ҳаражатларини зиммасига олган эди.

ЯНГИ КОН

«Конимех жамоа хўжалиги ҳудудидаги «Лаум» конида туз қазиб олинаётганлиги анча эски гап.

Лекин эътиборли томони шундаки, яқинда мазкур кон ҳудудида бир неча баробар сифатли ош тузи захираси борлиги аниқланди.

ИСТИРОҲАТ БОҒИ ИЧИДА

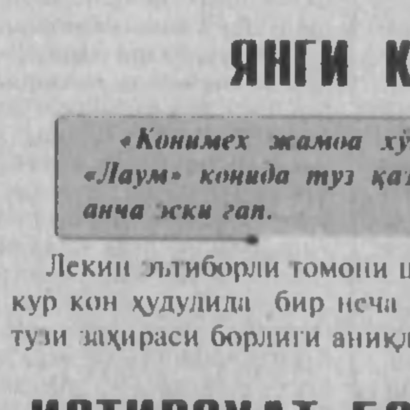

«Қаршиқурилиш» бошқармасининг Мелиоқурилиш трестига қарашли 16 — ММК қурувчилари вилоят марказидаги маданият ва истироҳат боғи ичида «Нуроний» чойхонасини бунёд этишаяпти.

СУРАТДА: (чапдан) электрпайвандчилар Ғулом Холиқов ва Бобоқул Тоғаевлар иш устида.

ҚОЗОНКЕТГАНДАГИ БОЗОР

Қорақалпоғистоннинг энг кенжа туманларидан бири бўлган Бўзатовнинг маркази — Қозонкетган қасабаси ҳам ўзининг замонавий услубда қурилган янги бозоржойига эга бўлди.

Мазкур савдо мажмуи қурилишига 3 миллион сўмдан ортиқроқ маблағ сарфланди. У барча қулайликларга эга.

Қозонкетган бозорининг ишга тушиши бу ерга Қорақалпоғистоннинг кўпгина туманларининг, ҳатто Ўзбекистоннинг қатор вилоятларининг сотувчи ва харидорлари эътиборини жалб қилди. Бу эса тўкин-сочинлик ва маҳсулотлар нархининг бир мунча арзонлашувига олиб келди.

* ЯНГИЛИКЛАР * ФАКТЛАР * ВОҚЕАЛАР *

• Ўзбекистон Республикасининг «Кичик ва хусусий тадбиркорликни ривожлантиришни рағбатлантириш тўғрисида»ги қонуни лойиҳаси — умумхалқ муҳокамасида

ТАДБИРКОРЛИКДА ЯНГИ ҚАДАМ

Олий Мажлиснинг учинчи сессиясида «Кичик ва хусусий тадбиркорликни ривожлантиришни рағбатлантириш тўғрисида»ги қонун лойиҳасининг биринчи ўқишда маъқулланиши ва умумхалқ муҳокамасига қўйилиши республика тадбиркорлик фаолиятини ривожлантиришга ҳукуматимиз томонидан кўрсатилаётган ғамхўрликнинг ёрқин ифодаси бўлди. Бу қонуннинг моҳияти ва ундан келиб чиқадиган вазифалар нималардан иборат? Мазкур ҳужжатда тадбиркорларнинг қандай ҳуқуқ ва бурчлари белгиланган, уларга қанақа имтиёзлар берилган? Ушбу мақоламизда ана шулар хусусида фикр юритишни лозим топдик.

«Кичик ва хусусий тадбиркорликни ривожлантиришни рағбатлантириш тўғрисида»ги қонун лойиҳаси 28 та моддадан иборат бўлиб, у асосан шу тоифадаги тадбиркорларнинг ҳуқуқ ва бурчларини ҳимоя қилади. Ҳужжатнинг 2-моддасида кичик ва хусусий тадбиркорлик субъектлари таърифланиб, уларда ишлайдиган ишчилар сони кўрсатиб берилган. Агар ишловчиларнинг сони ҳисобот даврида ошириб юборилган тақдирда бундай кичик ва хусусий тадбиркорлар Қонунда белгиланган имтиёзлардан маҳрум этилади. Бу ҳақда махсус эслатма мавжуд.

Лойиҳанинг 3 ва 4-моддаларида кичик ва хусусий тадбиркорлик субъектларининг хўжалик уюшмасини тузиш ҳамда уларни давлат рўйхатига олиш тўғрисида фикр юритилган. Яъни тадбиркорларга ўз ташаббуслари билан тегишли ҳудудда уюшма тузиш ҳуқуқи берилади. Бу уюшма ўз Низоми асосида иш юритиб, унинг таркибига кирган барча тадбиркорларнинг манфаатларини ҳимоя қилади. Кичик ва хусусий тадбиркорлик субъектларини рўйхатга олиш эса маҳаллий ҳокимият органлари томонидан амалга оширилади. Агар улар бундай субъектларни рўйхатга олишни асоссиз равишда рад этса, у ҳолда тадбиркорлар судга мурожаат этишга ҳақлидирлар. Рўйхатга олиш борасидаги мавжуд қийинчиликларни бартараф этиш ва бунда тадбиркорларга имтиёзлар яратиш мақсадида лойиҳада қуйидаги янги тартиб кўзда тутилган: «...Суд рўйхатга олиш органининг ҳатти-ҳаракатини (қарорини) Қонунга хилоф деб топган тақдирда, кичик ва хусусий тадбиркорлик субъектининг рўйхатдан ўтиш билан боғлиқ ҳаражатларини мазкур орган қоплайди».

Кичик ва хусусий тадбиркорларнинг ҳуқуқлари ва манфаатлари давлат томонидан кафолатланади ва улар бошқа давлат ҳамда қўшма корхоналар каби вазирликлар, қўмиталар, идоралар, маҳаллий ҳокимият органларининг норматив ҳужжатлари асосида иш юритадилар.Тадбиркорларнинг фаолиятига аралашувга йўл қўйилмаслиги учун Қонун лойиҳасининг 7-моддасида ушбу субъектлар иши устидан назорат қилишини шунга ваколати бўлган органлар ва мансабдор шахслар белгиланган тартибда амалга оширишлари кўрсатиб ўтилган. Агар текширувчилар томонидан Қонунда белгиланган тартибларнинг бузилиш ҳолларига йўл қўйилса, тадбиркорлик субъектлари судга мурожаат этишга ҳақлидирлар. Шу билан бирга, тадбиркорликни ривожлантиришни давлат томонидан рағбатлантиришнинг асосий йўналишлари ҳам мазкур Қонунда белгилаб берилган. Булар эса норматив-ҳуқуқий негизни такомиллаштириш,кичик ва хусусий тадбиркорлик учун шарт-шароитлар яратиш, инфраструктурани шакллантириш йўли орқали иқтисодий таъсир кўрсатишдан иборатдир.

Ушбу вазифалардан шундай хулоса чиқариш мумкин: маҳаллий давлат ҳокимиятлари ўз ваколатлари доирасида маҳаллий солиқлар ва йиғимлар учун имтиёз белгилашлари, кичик ва хусусий тадбиркорликни ривожлантириш учун ҳудудий дастурлар ва устивор йўналишларини аниқлаб беришлари керак. Дастур ишлаб чиқарувчи органлар, яъни Вазирлар Маҳкамаси ва маҳаллий давлат ҳокимиятлари учун тавсияномаларнинг йўналишлари мазкур ҳужжатнинг 9-моддасида келтирилган.

Маълумки, республикамиз халқ хўжалиги тизимида қишлоқ хўжалиги асосий ўринлардан бирини эгаллайди. Бу тармоққа эътиборни қаратиш, яъни аграр секторни ривожлантириш барча соҳаларнинг тараққиётига таъсир кўрсатади. Шу боис лойиҳанинг 11-моддасида қишлоқдаги кичик ва хусусий тадбиркорларни рағбатлантиришга алоҳида эътибор берилган. Улар қишлоқ хўжалигидаги бош ишлаб чиқарувчиларга белгиланган имтиёзлардан тўлиқ фойдаланадилар.

Тадбиркорлик субъектларини хусусийлаштириш ва давлат тасарруфидан чиқариш ўзига хос хусусиятларга эга. Хусусийлаштирилаётган асосий фондлар қийматини белгилашда имтиёзли индексациянинг қўлланилиши ва хусусийлаштирилган тадбиркорлик субъектлари учун махсус инвестиция фондлари ва банкларнинг ташкил этилиши шулар сирасига киради. Айни вақтда кичик ва хусусий тадбиркорлик субъектларига бошқа давлат, қўшма ва хусусий корхоналарида шартнома асосида, кейинчалик сотиб олиш шарти билан, корхона активларини ижарага олиш ҳуқуқи ҳам берилган. Бундай ҳуқуқлар мазкур лойиҳанинг 12 ва 13-моддаларига асосланган ҳолда амалга оширилади.

Кичик ва хусусий тадбиркорлик субъектларининг бошланғич фаолиятида молиявий ресурсларни, хоналарни қидириб топиш, жиҳозлаш, сотиш йўллари, бошқариш муҳим аҳамият касб этади. Тез жиҳозлаш кичик бизнесда «инкубаторлар» деб аталади. Инкубаторларнинг, худди АҚШда бўлганидек, давлат томонидан қўллаб-қувватланиши мазкур ҳужжатнинг 15-моддасида қайд этилган. Айни чоғда давлат бошқарув органлари кичик ва хусусий бизнесга улгуржи бозорлар ва ярмаркалар ташкил этишда ҳам ёрдамлашади. Бунинг эвазига тадбиркорлик субъектлари давлат эҳтиёжи учун зарур бўлган маҳсулотларни етказиб берадилар.

Қонун лойиҳасида белгиланган имтиёзлардан яна бири — кичик ва хусусий тадбиркорлик субъектларининг ишлаб чиқариш ҳаражатлари таркибига тезлаштирилган амортизация ажратмаларининг белгиланган нормадан икки мартадан ошиб кетмайдиган миқдорда киритилишидир. Бундай ҳолда тадбиркорларнинг тезлаштирилган амортизация ажратмаларидан солиқ олинмайди. Мабодо кичик ёки хусусий корхона икки йил мобайнида ўз фаолиятини тугатса, тезлаштирилган амортизация суммаси корхонанинг баланс фойдасини солиқ олинмаган миқдорга кўпайтириш ҳисобига қайтарилиши лозим (20-модда).

Булардан ташқари, лойиҳада тижорат банкларининг хусусий тадбиркорлик субъектларига етказилган зарар учун жавобгарлиги, тадбиркорларнинг давлат бошқарув органлари билан ташқи иқтисодий фаолият, кадрлар тайёрлаш бўйича халқаро битимлар ва шартномалар имзолашдаги ҳамкорлигига оид моддалар ҳам назарда тутилган.

Япониялик тадқиқотчиларнинг фикрича, бу мамлакат иқтисодиётининг кейинги 10 йилликлардаги ўсиши кичик ва ўрта компанияларнинг сони кўпайиши билан боғлиқдир. АҚШда кичик фирмаларнинг роли шунчалик каттаки, улар фаоллигининг пасайиши иқтисодиётнинг жиддий инқирозга учрашига сабаб бўлган. Англияда эса «Энг кичик бизнес» категориясидаги компанияда бор-йўғи 10 киши ишласа-да, мамлакат уюшмалар компаниясининг 90 фоизи шулар ҳиссасига тўғри келади. Бундай тажрибадан унумли фойдаланиш орқали келажакда кичик ва хусусий тадбиркорлик ҳаракатини кенг ёйиш учун ҳозир муҳокама қилинаётган лойиҳа муҳим аҳамиятга эга. Бу борада яна бир таклифни айтиб ўтишни истардик. Мазкур ҳужжатнинг 20-моддасидаги «...белгиланган нормадан икки мартадан кўпроқ ошиб кетмайдиган миқдорда» жумласи «...белгиланган нормадан икки мартадан ошиб кетмайдиган миқдорда» деб ўзгартирилса, мақсадга мувофиқ бўларди.

А. ХОЛИҚУЛОВ,
Ўзбекистон Республикаси Марказий банкининг бўлим бошлиғи, Ўзбекистон Ёшлар Иттифоқи мукофотининг совриндори, иқтисод фанлари номзоди.

УЧ ЙИРИК КОРХОНАНИНГ БИРИ

Бу ерда йилига 9.150 минг литр истеъмол спирти ишлаб чиқарилади

Янгийўл биохимия заводи аҳоли яшайдиган ҳудудга энг яқин жойлашган корхона. Унинг чиқиндилари атроф-муҳитни (айниқса, сув ҳавзалари ва ҳавони) заҳарлаётганлиги ҳақидаги масалалар ўз вақтида республика миқёсигача кўтарилган эди. Маъмурият 1991-1995 йилларга мўлжалланган атроф-муҳит муҳофазасига оид дастур ишлаб чиқди. У изчиллик билан рўёбга чиқарилди. Натижада корхонанинг тўхтовсиз ишлашини таъминлаш билан бирга халқ истеъмол моллари ишлаб чиқаришга ҳам эришилди. Жумладан, ачитқи қолдиқларининг биологик оксидланишига оид технологик жараён қайта қурилди, тинитиш тармоғи кенгайтирилиб хўл хомашёларни сақловчи омборлар таъмирланди. Техник спирт, чорва моллари озуқасига қўшиладиган турли хил аралашмалар, биоэкстрагентлар, лосьонлар, кремлар, гидравлик тўхтатиш суюқлиги, «А-40» русумли антифриз ишлаб чиқариш йўлга қўйилди.

— Сўнгги вақтларда бизга етказиб бериладиган ўсимлик хомашёларининг ҳажми қисқариб кетди, — дейди корхона бош муҳандиси Любовь Александровна Жабко. — Лекин шунга қарамасдан корхонанинг жонкуяр раҳбари, олим-мутахассис Жалолиддин Муҳиддиновнинг илмий-текшириш институтлари билан ҳамкорликдаги изланиши ва тадбиркорлиги туфайли маҳаллий хомашёлар ҳисобига корхонанинг бетўхтов ишлаши таъминланмоқда. Унинг келажаги эса янада порлоқ.

Маълумки, шу йилнинг сентябрь ойида Вазирлар Маҳкамасининг республикада ичимлик спиртини ишлаб чиқаришни ривожлантириш тўғрисидаги қарори қабул қилинган эди. Ушбу ҳужжатга мамлакатимиздаги учта йирик корхоналардан бири қаторида Янгийўл биохимия заводида ҳам 1995-1996 йилларда ичимлик спирти ишлаб чиқариш линиясини қурилишини амалга ошириш таъкидланган. Шу кунларда завод қурилиши ёнидан ажратилган 7 гектарлик қурилиш майдонида асосий иншоотларни монтаж қилиш ишлари қизғин олиб борилмоқда. Бош пудратчи — «Ўзсаноатқурилишмонтаж»нинг «Тошвилқурилиш» тресті (бошлиғи И. Б. Санамян) қурувчилари ишни икки сменада олиб боришяпти.

— Асосий қурилиш-монтаж ишларини йил охиригача тугаллашни режалаштирганмиз, — дейди трест бош муҳандиси Баҳодир Аҳмедов. — Бажариладиган иш ҳажмини аниқроқ тасаввур этиш учун 4 минг куб метр темир-бетон девор ва устунлар, 1280 тонна металл конструкцияларининг монтаж қилиниши лозимлигини айтиб ўтиш кифоя. Металл конструкцияларининг кўп қисми Россия Федерациясидан олинади. Аммо буюртмачи ташкилотни ўз вақтида маблағ билан таъминлашда узилишга йўл қўйилаётганлиги қўлимизни ушлаб турибди.

Бунинг сабабини биохимия заводи директорининг қурилиш бўйича ўринбосари Нуриддин Абдулфайзиев қуйидагича изоҳлайди:

— Тегишли қарорга асосан, банкдан қарзга бериладиган 941 миллион сўм қурилишнинг молиявий манбасини ташкил этади. Аммо олинган маблағни МДҲ давлатлари банкларига ўтказишдаги мушкулликлар, баъзида йўл қўйилаётган ноўрин расмиятчиликлар туфайли буюртмачи сифатида бизни ҳам «тор кўча»га киритиб қўймоқда. Вақт эса ғанимат...

Аслида қурилишнинг лойиҳа-смета ҳужжатлари 1991 йилда МДҲ давлатларининг бирида тузилган бўлиб, унинг ўша вақтдаги қиймати 29,9 миллион сўмни ташкил этарди. 1991-1992 йилларда банк операцияларини бажариш имкони бўлмаганлиги учун қурилиш вақтинча тўхтатилган. Орада лойиҳа-смета ҳужжатлари республикамиз шароитига мослаб қайта ишлаб чиқилди. Шунга кўра, 210 миллион сўмлик қурилиш жиҳозлари республикамиздаги саноат корхоналаридан, 115 миллион сўмлиги МДҲ давлатларидан олинади. Қурувчи ташкилот эса жами 35 миллион сўмлик қурилиш-монтаж ишларини бажаради. Ҳозирги кунда хомашё (буғдой) келиб тушадиган омбор, уни тозалаб қуритадиган, ичимлик спиртини тозалайдиган, пўстидан тозалайдиган, катта босимда спирт ажратиб оладиган, чиқитларидан озиқ-овқат саноатида ишлатиладиган компонентлар тайёрловчи линиялар ҳамда бошқа чиқитсиз ишлаб чиқаришни амалга оширувчи цехлар қурилиши давом этмоқда. Ҳар сменада 180-200 нафар қурувчи ишламоқда.

Корхона ишга туширилгач, 300 киши учун янги иш жойлари очилади. Уларнинг кучи билан йилига ун маҳсулотлари учун номақбул ҳисобланган 29 минг тонна буғдой қайта ишланиб, ундан 9. 150 минг литр истеъмол спирти олинади.

Бу муҳим воқеага бир йилча вақт қолди. Шу боис қурувчилар вақтдан самарали фойдаланган ҳолда меҳнат унумдорлигини ошириш йўлида ғайрат-шижоат кўрсатмоқдалар.

Ю. БЕКМУРОДОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

• Суд залидан

ҚИЛМИШИГА ЯРАША

Дмитрий Павлов тўрт йиллик қамоқ жазосини ўтаб, Тошкентга келди-ю, феълидаги ярамасликлар баттар хуруж қилди. Шаҳарнинг тинч ва осуда муҳити унга ҳамма ишни қилишга имкон берадигандек туюлди.

Кўр кўрни қоронғида топибди, деганларидек, олдин судланган, ҳеч жойда ишламай юрган Евгений Шеффер исмли кўчабезорини учратгач машъум режаларига қанот битди. Шубҳасиз, улар ўтганнинг ўроғини, кетганнинг кетмонини олиб, бироз даврон суришди, бундай қилиқлари ҳеч кимнинг диққатини тортмагач, жиддий ишларга ҳам қўл уришди. Энди каттароқ ҳаром луқма илинжида тентирай бошладилар. Улар узоққа бориб ўтиришмай, Павловнинг танишлари-бир мактабда ўқиган ўртоқлари В. Галинни кўз остиларига олишди.

— Жа, йилтираб кетибди-ку, — деди Дмитрий тасодифан учрашиб қолган Галинни кўргач, сўлаги оқиб Шефферга.

— Ҳозир буларнинг омади юришган пайт, — деди Дмитрий ҳам тақдир қилиб. — Анчадан бери тижорат билан шуғулланади. Ўзи ҳам роса битиб кетган.

Шундан кейин Дмитрийнинг ороми бузилди. У қандай қилиб бўлса-да, Галинни «юниш» пайига тушиб қолди. Ниҳоят, чунтакка «ярмита»ни қистириб, меҳмонга йўл олишди. Уларни эшик тагида кутиб олган Галин уйга таклиф қилолмаслигини, қизининг тоби қочиб қолганини айтди.

— Хечқиси йўқ, — деди Павлов, — бугун Жоранинг туғилган куни. Хоҳласанг бизнинг шодлигимизга шерик бўл.

Мезбон уйидан ичкига ва бироз газак олиб чиқиб, ташқаридаёқ «туғилган кун»ни нишонлай бошладилар. Ичимлик таъсирими ёки меҳмонларнинг оғзидан бол томиб мақтанишлари эритиб юбордими, Галин уларни уйига бошлади. Ичкарида Павлов Шефферга кўз қисиб, «чаккиз эмас» деган ишорани қилди. Табиати очиқкўнгил ва самимий бўлган мезбон бирдан кайфи ошди. Зиёфат давом этди. Меҳмонлар эса пайт пойлашарди. Аксига олиб, уй эгаларини уйқу ихтиёр этишмасди. Ниҳоят, сездирмай унинг қадаҳига махсус тайёрлаб келинган уйқу дорини аралаштириб юборишди. Кириб-чиқиб юрган Галин ҳеч нарсадан шубҳаланмай навбатдаги қадаҳни ичиб ташлади. [illegible] Шеффер ташқарига чиқиб, тун ярмига қадар кутди, сўнг ичкарига кириб Галинни уйқусида шафқатсизлик билан бўғиб ўлдирди. Бу пайтда Павлов қаттиқ уйқуга кетган мезбоннинг бошида пойлоқчилик қилиб турарди. Ўз «вазифасини» бажарган Шеффер кириб келгач, энди навбат Галинга етганини тушунишди. Устидаги халатини ечиб, белбоғини бўйнига ўраштириб, икки томонга куч билан тортишди. Нафаси бўғилган Галин тўлғона бошлади... Охири уни ҳам нариги дунёга жўнатдилар.

Босқинчилар мақсадига эришгач, шошилмай уйдаги бор-буд лаш-лушларни сумкаларга жойлаб, эшикларни одатдагидек ёпишди-да, кўчага чиқишди. Тонг оқариб келарди. Қароқчилар такси тутиб, қўлга киритган матоҳларини Шефферннинг Сергелидаги таниши Личутиналарнинг уйига олиб келишди.

Марҳум Галин «Гавҳар» кичик корхонасида ишлар, кўпдан бери тижорат билан шуғулланарди. Онаси ўғлининг ишга чиқмаганлигидан безовта бўлиб, телефон қилди. Бироқ ҳеч ким жавоб бермади. Шу орада Фирлинлар уни қизи ва куёвидан хабар олгани келиб кетишди, аммо ҳамма нарса жойида турганидан хавотир олишмади. Орадан икки кун ўтиб, 25 март куни куёвлар бирга қизи келишди ва эшикни бузиб очишди. Ичкарига қадам қўйган Фирлин даҳшатдан чинқириб юборди.

Ҳуқуқ-тартибот ходимлари воқеадан хабардор бўлгач, зудлик билан чоралар кўришди. Вазият атрофлича ўрганиб чиқилди. Галиннинг тижорат бўйича ҳамкасби Клишенко тезда шубҳа остига олинди. Бироқ ҳеч нарсадан бехабарлигини, жумладан, «бит-лак» деган лақабли мактаблошни билмаслигини маълум қилди.

Босқинчилик рўй берганининг кейинги куни ростдан ҳам Шеффер Личутинанинг уйида зиёфат берди. Унда Павлов ҳам қатнашди. Ва ҳеч нарсадан хабарсиздек ўзини эркин тутди. Фақат орадан икки-уч кун ўтгач, милиция ходимлари уларнинг изига тушишди. Шеффер тишларига чиққач, тун ярмида ҳар иккала қотил ҳам қўлга олинди.

Шу йил 21 августдаги Тошкент шаҳар судининг ҳукми билан Д. Павлов ва Е. Шеффер олий жазо — ўлимга ҳукм қилиндилар.

А. ЭРГАШЕВ,
Юнусобод туман прокурорининг ёрдамчиси.
Ҳ. САТТОРОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

Меҳнатобод туманидаги Шаҳзодахон Деҳқонова бошлиқ «Азиз» кичик корхонасида айни кунда 28 турдаги маҳсулот тайёрланмоқда. Корхона чеварлари тикаётган аёллар ва эркаклар кўйлаклари, чақалоқлар учун кийимлар тўпламлари, мактаб формаси бежирим ва сифатлилиги, нархи арзонлиги туфайли харидорларга манзур бўлмоқда. Тайёр маҳсулот корхонанинг ўз дўконида, шунингдек, савдо шахобчалари орқали сотилмоқда. Корхонада меҳнат қилаётган 12 нафар чеварлар иш сифатига алоҳида аҳамият беришмоқда.

СУРАТДА: кичик корхона чевари Гулнора Тожибоева.

Т. ҲАМРОҚУЛОВ олган сурат.

НЕФТБАЗА ИШГА ТУШДИ

Хонобод — Андижон вилоятининг тез ривожланиб бораётган кенжа шаҳарларидан бири. Бу ерда ўнлаб завод ва фабрика, автотранспорт корхоналари, юзлаб кичик корхона ва хусусий фирмалар фаолият кўрсатмоқда. Шу вақтгача бензин ва бошқа ёқилғи-мойлаш маҳсулотлари қўшни Жалолқудуқ туманидаги нефтебазадан ташиб келтирилар эди. Мана энди Хонобод автотранспорт корхонаси нефть маҳсулотларини сақлаш базаси негизида замонавий нефтебаза қуриб фойдаланишга топширилди. Бу ерда 9 та катта ҳажмдаги цистерна, бошқа зарур асбоб-ускуна ва насослар ўрнатилди. Шу туфайли Хонободгина эмас, балки Қўрғонтепа туманининг унга яқин хўжаликлари ҳам нефть маҳсулотлари билан узлуксиз таъминланадиган бўлди.

(ЎзА).

ОЛАМДА НИМА ГАП?

МУХОЛИФАТ ТИНЧИМАЯПТИ

Афғонистонда ҳукумат қўшинлари билан «Толибон» ҳаракати ўртасидаги жанглар давом этмоқда.

Куни-кеча Толибонлар Қобул шаҳрини қамалашга яна бир бор уриниб кўрди. Бироқ президент қўшинлари пойтахтнинг Жанубий ва Ғарбий йўналишларида уларнинг ҳужумларини қайтаришга муваффақ бўлди, деб хабар қилди Афғонистон Мудофаа вазирлиги вакили.

ХАЛҚАРО АНЖУМАН

Лондонда Россия ва МДҲ давлатларида молиявий бозор ва банк тизимларига бағишланган халқаро конференция очилди.

Унда Европа ва Шимолий Американинг 100 дан ортиқ иқтисодчи олимлари, банк вакиллари ва тадбиркорлари иштирок этмоқда. Улар анжуман давомида МДҲ давлатларида юзага келаётган молиявий бозор ва банк тизимларидаги муаммоларни муҳокама этадилар.

СЎРОВ НАТИЖАСИ

Эстония аҳолиси мамлакат президенти ва матбуотга кўпроқ ишонч билан қарар экан.

Халқ ўртасида ўтказилган сўров натижалари шуни кўрсатди. Қатнашчиларнинг 67 фоизи мамлакат президенти Леннарт Мери юритаётган сиёсатга, 55 фоизи матбуотда ёритилаётган материалларга ҳаққонийлигига нисбатан ижобий фикр билдиришган. Шу билан бирга, оғзаки сўровда иштирок этганларнинг 25 фоизи республикада иқтисодий аҳволни яхши деб баҳолади. Сентябрь ойида ўтказилган сўровда қатнашчиларнинг 35 фоизи мамлакатдаги аҳвол хусусида яхши фикрда эди.

ПОРТЛАМАЙ ҚОЛГАН БОМБА

Италиянинг кўҳна Орвиетто шаҳри марказида археологик қазиш ишлари олиб борилаётган пайтда иккинчи жаҳон урушида портламай қолган 230 килограмм оғирликдаги авиабомба топилди.

Уни қазиб олиш ва зарарсизлантириш чоғида «Шимол-Жануб» миллий магистрал темир йўл ва автомобил қатнови бир неча соатга тўхтатиб қўйилди.

ОТИШМА ДАВОМ ЭТАЯПТИ

Чеченистонда ўт очишни тўхтатиш ҳақидаги шартномага қарамай, Россия федерал кучлари билан Чеченистон қуролли тузилмалари ўртасида отишмалар бўлиб турибди.

24 октябрь куни ана шундай отишмаларнинг бирида Россия федерал кучлари аскарларидан 18 киши ҳалок бўлган, 8 нафар аскар эса Чеченистон жангарилари томонидан асирга олинган.

ШИМОЛИЙ ЕВРОПА ҲАРБИЙ ГУРУҲИ ТАШКИЛ ТОПДИ

Скандинавиядаги уч мамлакат — Дания, Норвегия ва Швециянинг ҳарбий қўшинлари Боснидаги тинчликсеварлик фаолиятини давом эттириш ниятида.

Шу мақсадда Шимолий Европа ҳарбий гуруҳи ташкил этилди. Дания ва Норвегия ҳарбий маҳкамалари раҳбарлари билан маслаҳатлашилгандан сўнг Швеция мудофаа вазири Таге Петерсон шу ҳақда маълум қилди.

ПРЕЗИДЕНТНИНГ САФАРИ

Украина Президенти Леонид Кучма Бразилияга расмий ташриф буюрди.

У сафар чоғида Бразилия президенти Фернандо Энрико Кардозо билан учрашди. Музокаралар чоғида мамлакатлар ўртасида сиёсий, савдо-иқтисодий ва маданий алоқаларни ривожлантиришга хизмат қиладиган дўстлик ва ҳамкорлик тўғрисидаги шартнома, шунингдек, икки мамлакат ҳукуматлари ўртасида қатор муҳим ҳужжатлар имзоланди.

ДЕОУТАТЛАР СОБИҚ РАИС НОМЗОДИНИ МАЪҚУЛЛАШДИ

Эстония парламенти депутатларининг кўпчилиги янги ҳукумат раислигига Тийта Вяхи номзодини маъқуллади.

Унга бир ҳафта ичида Вазирлар Маҳкамасининг таркибини тузиш вазифаси топширилди. Маълумки, Тийта Вяхи шу вақтгача ҳам ҳукумат раиси эди. Бироқ 12 октябрь куни бир можаро туфайли истеъфо беришга мажбур бўлган эди.

СУРАТДА: Япония. Тарихий обида.

ТАНЛОВ

Бирлашган Миллатлар Ташкилоти тараққиёт дастурининг Душанбедаги бўлими энг яхши тасвирий санъат асарлари учун танлов эълон қилди.

Унда республикадаги барча рассомлар инсон ташвишлари ва муаммоларини, орзу-умидларини акс эттирган асарлари билан иштирок этишлари мумкин. Танлов натижалари 1996 йил БМТ конференциясида эълон қилинади.

«Халқ сўзи» номидаги боғ ва кўчадан репортаж

Халқимизда баҳор қирлардан бошланади, деган ибора бор. Каркидон қирларининг Арсиф массивига туташиб кетган кенгликларини кезганда эса дилимиздан беихтиёр куз ўз ҳукумини дастлаб ўркач-ўркач қирларга ўтказар экан деган фикр кечди.

Ҳақиқатдан ҳам водийнинг деҳқончилик қилинаётган ерларида ҳали ёзнинг тароватн кетгани йўқ: пахта пайкаллари, озуқа майдонлари, боғ-роғлар яшил рангда. Қирларда эса хазонрезги бошланган. Ўт-ўланлар қовжираб, дов-дарахтларнинг барглари ҳам олтин тусга кириб тўкила бошлаган.

— Бу йил водийда сув танқис бўлди, — дейди Қува туманидаги Мусо Шербўтаев номли жамоа хўжалиги бошқарувининг раиси Бакирхон Шолимов. — Бундан уч-тўрт йил аввал Каркидон қирларидаги янги ўзлаштирилган ерларда 300 гектардан ортиқ мевали боғ барпо қилган эдик. Ўшанда «Халқ сўзи» газетаси ҳам эндигина атак-чечак бўлаётган йиллар эди. Янги ташкил этилган 30 гектарли боққа марҳум раисимиз, водий деҳқонларининг сардори Мусажон ака Шербўтаевнинг ташаббуси билан «Халқ сўзи» газетаси» номи берилди. Мана шундан буён бу боғ нафақат жамоамиз аъзоларининг, балки бутун қуваликларнинг энг севимли масканларидан бирига айланиб қолди. Марҳум раисимизнинг васиятлари ҳам шу эди.

«Халқ сўзи» номидаги боғ ҳозир шовуллаб турибди. Боққа кираверишдаги лавҳа ёнига ўтказилган мажнунтоллар эса бу кенгликлар ҳуснига хол бўлиб тушган. Дарахтлар йилдан йилга қувват олиб, шиғил ҳосилга кираяпти. 15 гектар ўрикзорнинг ҳар гектаридан 40 центнердан жами 60 тоннага яқин ҳосил йиғиштириб олинди. Айтишларича, Қува ва Фарғона бозорларида ширинлиги жиҳатидан мана шу боғда етиштирилган шафтоли ва олхўрининг олдига тушадиган ноз-неъмат бўлмабди. Чунки боғ роса қуёшга бетгай жойда ташкил этилган. Беш гектар майдондаги шафтоли, икки гектар майдондаги олхўри шиғил ҳосил беряпти. Бу майдонларда ҳам 30-35 центнер атрофида ҳосил олинди. Мана тўрт йилдирки боғ мутасаддалигини Муйдинжон Ортиқов, Абдуҳолиқ Исроиловлар ўз зиммаларига олишган. Ҳар бир дарахт, ҳар бир кўчат меҳр билан парвариш қилинаётганлиги туфайли йилдан-йилга ҳосил салмоғи ортиб боряпти. Дастлабки ҳисоб-китоблар «Халқ сўзи» боғи хўжалик хазинасига 300 минг сўм атрофида даромад келтиришини кўрсатиб турибди.

Шу боққа дастлабки кўчат эккан Қодир ота Ҳакимов, Ёдгорхўжа Шолимов, Олимжон ота Ориповларни бу ерда тез-тез учратиш мумкин. Улар Мусажон ака билан бирга шу жаннатмакон боққа «Халқ сўзи» боғи» номи берилишининг ташаббускорларидан бўлишган эди. Мўътабар отахонларнинг эҳтироми ёш авлодларга ҳам ибрат бўляпти. Яқин йиллар ичида бу боғ хўжалик ва туман миқёсидаги сайиллар, байрамларни ўтказадиган жой бўлиб қолишига шубҳа йўқ.

Қўқондаги собиқ Фабричная кўчасига «Халқ сўзи» газетаси» кўчаси номи берилганлигига эндигина бир йилдан ортди. Икки километр масофага чўзилган кўчада асосан саноат корхоналари, шифохона муассасалари, идоралар, ётоқхоналар жойлашган. Шу кўчада жойлашган Давронбек маҳалла фуқаролар йиғини раиси Камолжон ака Ҳожиматовнинг таъкидлашича, бу кўчада 50 га яқин хонадон бор, лекин 17 дан ортиқ ташкилотлар, корхоналарда 5000 киши меҳнат қилади. Уларнинг ҳаммаси маълум даражада севимли газетага даҳлдор эканликларини мамнуният билан таъкидлашади.

— Кўча номининг ўзгаришида ҳам хосият кўп экан, — дейди маҳалла оқсоқоли. — Бундан икки-уч йил аввал кўча ўрамидаги қатор корхоналарнинг иқтисодий аҳволи оғирлашиб қолди. Ўтган йили кўчага «Халқ сўзи» номи берилди-ю, ишларимиз анча юришиб кетди. Мен бу гапни севимли газетамиз вакилига хушомад учун айтаётганим йўқ. Тўй маросимларда, турли йиғинларда бод-бод такрорлаб қўяман.

Оқсоқолнинг айтганича бор экан. Илгари зарар келтириб ишлаётган Қўқон саноат корхоналар комбинати бу йилдан бошлаб фойда келтирадиган ташкилотга айланди. Кўчадаги энг йирик корхоналардан бири 2520 тартиб рақамли автокорхонадир. Ўтган йили корхона ўзининг қирқ йиллик юбилейини иқтисодий соҳада етишмовчиликлар билан нишонлаган эди. Мана, энди автохўжаликда ишлар юришиб кетди. Ўтган тўққиз ой мобайнида 150 минг тоннадан ортиқ халқ хўжалиги юклари ташиб берилди. Ўтган тўққиз ой ичида олинган соф фойда уч миллион сўмдан ортиб кетди.

— Шаҳримизда 61 та маҳалла бор, — дейди Қўқон шаҳар маҳаллалар ишини мувофиқлаштириш қўмитаси раиси Умаржон ака Назаров. — Лекин «Халқ сўзи» номидаги кўча бу мавзелар ичида ўзига хос ўрин ва шуҳратга эга.

Набижон СОБИР,
«Халқ сўзи» мухбири.

• *Долзарб мавзу*

НЕГА ВРАЧ ФИЗИКАНИ БИЛМАСЛИГИ КЕРАК?

Бугунги кунда саноат ва қишлоқ хўжалигига янги техника ва технология кириб келмоқда. Ўз навбатида замонавий техника ва технологияни бошқарадиган ишчи ва мутахассислар тайёрлаш ишлари ҳам бошлаб юборилди.

Буларга жуда катта сарфу харажатлар қилинмоқда. Аммо бу маблағлар ҳамма вақт ҳам ўринли ишлатиляпти, деб бўлмайди. Чунки бозор муносабатлари қонунлари туфайли ўзини қоплай олмайдиган ва ҳатто синаётган корхоналар пайдо бўлмоқда. Бу шуни кўрсатмоқдаки, бугун бозор иқтисодиёти қонунларини, замонавий техника ва технологияни чуқур биладиган ишчилар, инженер-техник ходимлар керак. Техника ва технологиянинг тури ва сони жуда кўп. Уларнинг ҳаммасини ўрганиш имкони йўқ. Аммо ҳар қандай техника воситаси ва технологик жараёнларнинг ўхшаш ва умумий томонлари борки, буларни ўртача мутахассис, ишчи ёки деҳқон билиши керак. Техника воситаларининг қисмлари ҳам, технологик жараёнлар ҳам физика, химия, биология, математика фанлари билан чамбарчас боғлиқ. Демак, мактабдаёқ аниқ фанларни чуқур ўрганиш зарурлиги ўз-ўзидан аён. Чунки ишлаб чиқариш техникаси ва технологиясининг илмий асосини мактабда ўқитиладиган табиий фанларнинг қонун-қоидалари ташкил этади. Ишлаб чиқаришни янги техника ва технология билан жиҳозлаш, автоматлаштириш ва роботлардан кенг фойдаланиш илм-фанни бевосита ишлаб чиқариш кучига, илгари ишчи кучи ҳисобланган инсонни эса назоратчига айлантиради. Шу сабабли юксак интеллектли меҳнат кишисини тарбиялашга эҳтиёж ортаверади.

Бу қийин ва ўта муҳим вазифани бажаришни таълим-тарбиянинг бошланғич бўғинларидаёқ политехник таълимни амалга ошириш йўли билан бажаришимиз лозим. Бунинг учун мактабда, ҳунар-техника билим юртларида, янги ташкил этилаётган лицейлар ва коллежларда аниқ фанларни ўқитишни тубдан яхшилаш лозим. Кўп йиллик кузатишлар, мактаб ўқитувчиси ва ўқувчилари, ота-оналар, абитуриентлар, талабалар билан ўтказилган суҳбатлар мамлакатимизда табиий фанларни ўқитиш ишлари бўшаштириб юборилганлигини кўрсатмоқда. Меҳнат таълими, ижтимоий фойдали меҳнат, турли корхоналар ва олий ўқув юртларига ташкил этилган экскурсиялар ҳам табиий фанлардан олган билимларни мустаҳкамлашга йўналтирилмай, оддий томоша ва узундан узоқ меҳнат таътилларига айлантириб юборилган. Бундан оила бюджетига ҳам, давлат ва корхоналар манфаатига ҳам зарар етмоқда.

Бир неча йиллар синфдан-синфга кўчириш имтиҳонларини танлаш ўқувчилар ихтиёрига ташлаб қўйилди. Улар эса асосий фанлар қолиб, меҳнат таълими, жисмоний тарбияни танлашяпти. Ўқувчиларнинг шахсий фикрлари билан ҳисоблашиш педагогик жиҳатдан тўғридир, аммо қандай бўлганда ҳам бундай имтиҳон табиий фанлар ўрнини боса олмаслиги ўз-ўзидан маълум. Ёки тест синовларини олайлик. Бир неча йил илгари табиий фанлар туркуми физика, кимё, биология фанларидан иборат эди. 1995 йил кириш имтиҳонлари тестида физика тушириб қолдирилди. Хўш, бўлғуси кимё ва биология ўқитувчисига, табиблар, агроном ёки зоотехникларга физикани билиш керак эмасми? Ёки физик ва математикларга кимё фани ортиқчалик қиладими?

Кўпинча қишлоқдан келган абитуриент институтларни айланиб чиқиб, математикадан, физикадан, кимёдан кириш имтиҳонлари бўлмаган факультетларни ахтаради. Мана, 1995 йилнинг ўзида СамДДнинг ҳуқуқшунослик факультетига бир ўринга 21 абитуриент ҳужжат топширгани ҳолда табиий фанлар факультетларига 6-8 абитуриент келган. Шунча ён беришларга қарамасдан физика факультетининг ўзбек гуруҳига 28 талаба ўрнига 18 талаба қабул қилинган. Буларнинг ҳам тест бўйича тўплаган баллари юқори эмас.

Мактабни тугатиб, эртаиндин қишлоқ меҳнаткашлари қаторига қўшиладиган ёшлар бир сотих ёки гектар ер сатҳи қанча бўлишини, уч бурчак, тўрт бурчак ёки трапеция шаклидаги ер сатҳини қандай ўлчаб топишни билмайдилар. Тригонометрик ва алгебра функциялари у ёқда турсин, айримлари тўрт амални бажара олмайди, оддий тенгламаларни еча олмайди. Билим шу даражала саёз бўлган ёшлардан айримлари олий ўқув юртларига ҳам кириб қолаяпти. Уларга қандай қилиб дифференциал интеграл ҳисобни, физика масалаларини, электроника ва ҳисоблаш техникасини, замонавий техника ва технологияни ўргатиб бўлади?

Бозор иқтисодиёти муносабатларига ўтилаётган ҳозирги кунларда хусусий ва чет элликлар ҳамкорлигида ташкил этилаётган қўшма корхоналарга мутахассислар танлов асосида олинмоқда. Вақти келиб, ўзимизда ҳам шундай бўлади. Чунки бизнинг вазифамиз ёшларни ҳар жиҳатдан етук инсон қилиб тарбиялашдир.

Бобоқул ЖЎРАЕВ,
СамДД физика факультетининг доценти.

• *Кичик фельетон*

ЎЗБОШИМЧАЛИКМИ, ЭЪТИБОРСИЗЛИК?

Наманганнинг «Тез ёрдам» шифохонаси атрофида шахсий ва хусусий дўконлар қўзиқориндек кўпайди. Бемор кўриш учун шифохонага эмас, балки катта чайқов бозорига келиб қолгандек ўзларини ҳис қилаётган одамлар нархларнинг осмонда эканлигидан ёқа ушлашиб, иложсизликдан у бу харид қиладилар.

— Икки дона «Кока-кола» беринг, укажон.

— 64 сўм бўлади.

— Нега бунча қиммат?

— Э, ака, бизга 10 дан келтиришган, шишаси 22 сўм туради, — дея жавоб қилди мўйлови сабза уриб қолган йигит.

Харидор хафа бўлиб нарироққа борди-ю, ноилож қайтиб келиб умидворлик билан сўради:

— «Пепси-кола»нгиз арзонроқдир укажон?

— Жонга тегдингизку, 50 чиқаринг-да, олаверинг.

Ўзини Зуҳриддин деб таништирган йигитдан нимани сўрасангиз, шунақа энг баланд баҳони айтади.

Сўраб-суриштириб, унинг «хўжайини»ни ҳам билдик. Раҳимжон Баратовга қарашли «Феруза» хусусий дўкони экан. Дўконда бир неча шогирдлар (13-14 ёшдаги болалар) қўли-қўлига тегмай «Кока-кола» ва «Пепси-кола» пуллашаяпти. Ноилож қолган одамлар қиммат бўлса-да харид қилишаяпти. Дўконда ароқнинг 20 хили, кийим-кечакнинг юзга яқин тури, ширинликларнинг ўнлаб турлари бор-у, аммо нархи осмонда.

Тошкентдаги «Кока-кола» заводидан 6 сўм 20 тийиндан келтирилаётган ичимлик нега жуда қиммат пулланаётганлигининг боиси — Наманган шаҳар солиқ инспекцияси томонидан шахсий ва хусусий дўконлар фаолиятига эътиборсизлик оқибати бўлса ажаб эмас.

Т. СУЛАЙМАНОВ.
Наманган шаҳри.

БИЛИМНИ БАҲОЛАШНИНГ ЯНГИ ТИЗИМИ

Тошкент шаҳридаги 309-шарқ тиллари лицейида умумий ўрта таълим мактабларида ўқувчилар билимини баҳолашнинг кўп йиллик тизимини жорий этиш ва шу асосда ўқувчилар рейтингини аниқлашнинг илмий-методик асослари мавзуига бағишланган семинар ўтказилди.

Янги турдаги мактаб директорлари учун мўлжалланган бу тадбирни Тошкент шаҳар ҳокимлиги халқ таълими бош бошқармаси ва Тошкент шаҳар ўқитувчилар малакасини ошириш институти билан биргаликда ташкил этди. Семинар иштирокчилари лицейда бу борада орттирилган тажриба билан танишдилар, рейтинг тизимини қўллаш бўйича очиқ дарс машғулотларида қатнашдилар.

(ЎзА).

• *Акс-садо*

ТЕАТР ВА МУСИҚА САНЪАТИ ҲАҚИДА ЯНА БИР ҒАМХЎРЛИК

Президентимизнинг куни кеча матбуотда эълон қилинган «Ўзбекистонда театр ва мусиқа санъатини янада ривожлантиришни қўллаб-қувватлаш ва рағбатлантириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги Фармони мустақил юртимиз театр ва мусиқа санъати ютуқларини мустаҳкамлаш ва юксалтиришнинг ёрқин намунасидир.

Фармондаги «театр ва мусиқа санъати учун махсус буюмлар ишлаб чиқариш бўйича корхоналар ташкил этиш», «мусиқа санъати соҳасида кадрлар тайёрлаш учун қулай шарт-шароитлар яратиш мақсадида Тошкент шаҳрида консерваториянинг янги комплексини қуриш» каби тадбирлар ҳар бир фуқарони, санъаткорни руҳлантиради. Артистлар ва бадиий ходимларга, ижодий ходимлар тайёрловчи ўқув муассасаларининг профессор-ўқитувчиларига ва концертмейстерларга узоқ муддат хизмат қилганлиги учун ҳар ойлик тақдирлаш пули берилиши ҳам қувонарлидир. Чунки у изланишни, меҳнат қилишни, ўз устида ишлашни талаб қилади. Яъни ҳар бир ижодкор меҳнатига қараб ҳақ олади.

Мен мазкур фармонни театр ва мусиқа санъатини ривожлантириш йўлида Президентимиз ва ҳукуматимизнинг фидойилиги деб биламан.

Раъно ЗОКИРОВА,
Қозоғистонда хизмат кўрсатган артист.

ИСТЕЪДОДЛАРНИ КАШФ ҚИЛАДИ

Мен Фармонни қизиқиш билан ўқиб чиқдим. У театр ва мусиқа соҳаси ижодий ходимлари меҳнатини қадрлаш билан бирга уларни бозор иқтисодиётига ўтиш даврида ижтимоий ҳимоялаш ҳамдир.

Санъаткорларга бу каби ғамхўрликлар Ватанимиз эришган мустақиллигимиз туфайлидир. Ўзи бошқараётган юртнинг етти ёшли фуқаросидан тортиб 70 ёшлисигача ўйлаётган юртбошимизнинг навбатдаги ушбу фармони янги-янги истеъдодларни кашф этади, республика маънавий тараққиётига катта ҳисса қўшади.

Рўзимбек бахши МУРОДОВ,
Ўзбекистон халқ ҳофизи.

• *Ўзбекфильм — 70*

ЎЛКАМИЗНИ ДУНЁГА ТАНИТГАНДИ

Мамлакатимизнинг етакчи киноустахонаси — «Ўзбекфильм» студияси тузилганига 70 йил тўлган сана кино санъати пайдо бўлганининг бир асрлик ва ўзбек киносига асос солинганига 80 йил тўлган пайтга тўғри келди.

Маълумки, Хива хони саройи сураткаши Худойберди Девонов 1915 йилда энг оддий кинодастгоҳ билан ҳаракатдаги одамлар тасвирини илк марта суратга олганди. Ана шу воқеа ўзбек киноси дунёга келган кун сифатида тарихда қолди. Кейинчалик мамлакатдаги энг йирик устахоналар ва таниқли санъаткорларни бирлаштирган «Ўзбекфильм» студияси ташкил топди. Титрларда бу ёзуви бўлган кўплаб фильмлар дунёнинг деярли барча мамлакатларини кезиб чиқди. Қолаверса, жаҳон киноси хазинасидан ўрин олган «Насриддиннинг саргузаштлари», «Тоҳир ва Зуҳра», «Алишер Навоий» каби фильмлар тарих тўфонлари туфайли бизни ва юртимизни унутган кишиларга халқимиз ҳаётидан ҳикоя қилиб бериб, юртимизни дунёга танитган эди. Бугунги кунда кино санъати тарихида ўз дастхатини қолдирган Наби Ғаниев, Комил Ёрматов, Латиф Файзиев сингари режиссёрларни мухлислар яхши билишади. Қатор халқаро совринлар соҳиби Малик Қаюмов ижоди билан эса дунё ҳужжатли киносанъати кўплаб нодир намуналар билан бойиди. Ҳамон ижодий изланишларини давом эттираётган Шуҳрат Аббосов, Элёр Эшмуҳаммедов, Али Ҳамроев, Тамара Камоловалар янги-янги асарлар устида ишлашмоқда. Кейинги йилларда истеъдодли киноижодкорлар сафи ёшлар ҳисобидан анча кенгайди. Миллий кино санъатимиз жуда бой тарихга эга.

«Ўзбекфильм» жуда кўплаб синовларни бошидан кечирди. Шўро замонида миллий руҳдаги асарлар яратилиши чеклаб қўйилган эди. Устахонанинг дастлабки қадамлари таниқли адиб Абдулла Қодирийнинг ҳақли эътирозларига сабаб бўлгани ҳам бежиз эмас.

Адиб миллий руҳдаги асарлар яратилишини, унинг жамоаси маҳаллий ижодкорлардан бўлишини орзу қилганди. Кейинчалик ҳам турли таъқиблар ва чеклашлар кўп бўлди. Фақат истиқлолгина ҳақиқий миллий кино асарлари яратилишига йўл очди. Гарчи ўтиш даври қийинчиликлари туфайли «Юлдуз», «Замон», «Мерос», «Давр», «Достон» сингари ижодий гуруҳлар ажралиб чиқиб, улар «Темир хотин», «Армон», «Марҳумга ҳурмат», «Суюнчи» каби томошабинбоп асарлар яратган бўлсалар-да, бу муваффақиятлар изчил давом эттирилмади. Ҳаётнинг ўзи ижодий кучларни бирлаштириш ва марказлаштириш лозимлигини кўрсатмоқда. Ниҳоят, бу ҳақиқатни ижодкорларнинг ўзлари ҳам тушуниб етдилар. Ўтган йилдан бошлаб яна хайрли анъаналарга эга бўлган «Ўзбекфильм»нинг қучоғи тўлиб бормоқда. Албатта, бу ҳол мустақил юрт келажаги учун курашаётган халқимиз ҳаётини ифодаловчи теран асарлар яратилишига йўл очади. Эҳтимол, тез орада мухлислар яна қадрдон студияларининг рамзини кино ленталарида кўриб қоладилар.

Байрам йиғилишида сўзга чиққан Иззат Султон, Малик Қаюмов, Шуҳрат Аббосов ва бошқалар мамлакатимиздаги етакчи кинодаргоҳининг тарихидаги шонли воқеаларни эсга олиб, эндиликда жиддий ишлаш фурсати келганини, буни мухлислар ва жамоатчилик дилдан истаётганни таъкидлаб ўтдилар.

Шонли саналар муносабати билан бўлган йиғилишда сўзга чиққан «Ўзбекфильм» киностудияси директори Аъло Хўжаев ўтган йилларга назар ташлар экан, ижодий жамоанинг кейинги фаолиятига катта умид билдираётганлигини қайд этиб ўтди.

Дунёнинг навбатдаги мўъжизаси, деб тан олинган кино санъати мустақил Ўзбекистонда ҳам гуллаб яшнашига шубҳа йўқ.

Ҳ. САТТОРОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

СУРАТДА: *«Дақонинг ёшлиги» фильмидан кадр.*

«Кўкдумалоқ» нефть конида ковланган қудуқларни синашдан сўнг фойдаланишга топшириш учун жиҳозлаш қизғин.

СУРАТДА: синовчи усталар Хайрулла Ибодуллаев ва Мейли Ўроқовлар иш устида.

Р. МУҲАМЕДЗЕНОВ олган сурат.

Kamalak-TV

ЭФИР-КАБЕЛ ТЕЛЕВИДЕНИЯСИ АБОНЕНТЛАРИ ДИҚҚАТИГА!

"Камалак-ТВ" Ўзбекистон-Америка қўшма корхонаси ЭСЛАТИБ ЎТАДИ

Ўзбекистон Республикасида амал қилаётган қонунлар (*Ўзбекистон Республикаси Президентининг "Корхона ва ташкилотлар раҳбарларининг халқ хўжалигида ҳисоб-китобларни ўз вақтида ўтказиш юзасидан масъулиятларини ошириш тўғрисида"ги 1995 йил 12 майдаги Фармони*) асосида абонентлар телевидение кўрсатган хизматлар учун олдиндан ҳақ тўлашлари керак.

Ҳисоб-китоблари ўз вақтида ёки тўла тўламаслик оқибатида дебитор қарзларининг юзага келиши абонентларни эфир-кабел телевидениеси тармоғидан узиб қўйиш ва тўловлар бўйича қарзларни суд йўли билан ундиришга сабаб бўлади.

Ҳурматли "Камалак-ТВ" қўшма корхонаси абонентлари!

Тушунмовчилик ва тўловлар муддатини ўтказиб юбориш муносабати билан ва бизнинг корхонамиз намойиш этаётган турли телевизион дастурларнинг ёқимлигини сақлаш мақсадида эфир-кабел телевидениеси хизматидан фойдаланганлик учун "Камалак-ТВ" қўшма корхонасига олдиндан ҳақ тўлашингизни сўраймиз

Олдиндан ҳақ тўлаш - ўзингизга фойда!

"Камалак-ТВ" - бу:

Сизнинг уйингиздаги юқори сифатли, кўп дастурли телевидение!

Саккизта дастур — "катта пакет":

1. Спорт.	*2. Останкино.*
3. ТВ-6 Москва.	*4. Россия ТВ.*
5. Мусиқа.	*6. Би-Би-Си-янгиликлар.*
7. Star-Plus-оммавий.	*8. Cine-Plus-фильмлар.*

Дастлабки бешта дастур — "кичик пакет".

20 ва ундан зиёд абонентларни тўртта дастурга улаш.

Нархлар - энг мақбул.

"Камалак-ТВ" — хуш кайфият, мириқиб дам олиш ва тўлақонли ахборот демак.

Бизнинг манзил:

"Главпочтамт" ёки янги телеминора.

Телефонлар:

35-22-32, 44-20-28, 44-29-90, факс: 34-01-11.

Зудлик билан ахборот бериш учун "Пэйджинг" алоқасидан фойдаланинг, тел.: 067, абонентлар учун ахборот №№ 2325 ва 1403.

"Камалак-ТВ" қўшма корхонаси маъмурияти.

• 3-4 ноябрь кунлари Аз-Замахшарийнинг юрти Хоразмда алломанинг 920 йиллик юбилейи кенг нишонланади

Хоразм воҳасида азалдан жаҳон фани ва маданияти ривожига улкан ҳисса қўшган кўплаб алломалар етишиб чиққан. Айниқса, ўрта асрларда бу диёрда илм-фаннинг турли соҳалари бўйича самарали ижод қилган Муҳаммад Мусо ал-Хоразмий, Абу Райҳон ал-Беруний, Абу Абдуллоҳ Ал-Хоразмий, Ибн Мискавейҳ, Абу Наср ал-Ироқ, Абу Саҳл Масиҳий, Абу-л-Хайр ибн ал-Хаммор кабиларнинг донғи бутун Мағрибу Машриққа тарқаб кетган. Шундай алломалардан бири Маҳмуд аз-Замахшарийдир.

ҚАЛБ ХОТИРЖАМЛИГИНИ, ДИЛ ПОКЛИГИНИ ВА ИБОДАТ ЛАЗЗАТИНИ ФАҚАТ МАККАДА ҲИС ҚИЛИШ МУМКИН

Унинг тўлиқ исми Абу-л-Қосим Маҳмуд ибн Умар ибн Муҳаммад (баъзи манбаларда Аҳмад) бўлиб, у ҳижрий 467 сана ражаб ойининг йигирма еттинчисида — чоршанба куни (мелодий ҳисобда 1075 йилнинг 19 мартида) Хоразмнинг катта қишлоқларидан бири Замахшарда таваллуд топган.

У Маккада яшаган вақтида искандариялик бир шогирди, «Ал-Ақд ас-çамийни фи таърих ал-балад ал-амийн» номли тарихий асарнинг муаллифи Шаҳобуддин Аҳмад ибн ал-Ҳусний ал-Моликийга йўллаган мактубида ўзи ҳақида «Мен Маҳмуд ибн Умар ибн Муҳаммад ибн Аҳмад ал-Хоразмийман, кейин аз-Замахшарийман. Хоразмнинг бир қишлоғига (Замахшарга) мансубман. Замахшар туғилган юртимдир», — деб ёзган.

Аз-Замахшарийнинг отаси унчалик бадавлат бўлмаса-да, ўз даврининг саводли, анча тақводор, диёнатли кишиси бўлган. Аксар вақтини Қуръони карим тиловати-ю, тоат ибодат билан ўтказган. Замахшардаги бир масжидда имомлик ҳам қилган. У хулқи-атвори яхши, ширинсухан ва ғоят мурувватли киши бўлган. Бу фазилати билан эл орасида катта обрў-эътибор топган.

Унинг онаси ҳам тақводор ва диндор аёллардан ҳисобланган. Асарларидан бирида ўз волидаси ҳақида келтирган ушбу маълумотлар онасининг оққўнгиллигидан далолат беради: «Ёшлигимда бир воқеа бўлган эди. Кунлардан бир кун бир чумчуқни тутиб олиб оёқларини ип билан маҳкам боғладим. Бироқ чумчуқ қўлимдан чиқиб кетиб, девор орасига (инга) кириб бекинди. Мен уни ипдан тортиб чиқариб олдим. Оёғига боғланган ипнинг сиқиши натижасида қушнинг оёғи узилиб (кесилиб) тушди. Бундан онам қаттиқ хафа бўлиб «Сен қушнинг оёғини кесганинг каби худо ҳам сенинг оёғингни кессин» деб мени қарғадилар».

Маълумки, аз-Замахшарийнинг бир оёғи чўлоқ бўлиб, у бутун умр ёғоч оёқда юрган. Бу ҳақда ёзган тарихчилар ҳар хил ривоятлар келтиришади. Шулардан бири онасининг қарғиши бўлган, деб таъкидлайдилар.

Бир оёғи чўлоқ бўлиб қолгач, отаси уни оғир меҳнатга ярамайди, деб тикувчилик ҳунарини эгалласин деган ниятда бир кийим тикувчи устага шогирдликка бермоқчи бўлади. Маҳмуд отасидан мадрасага ўқишга юборишини илтимос қилади. Ўғлидаги илмга бўлган зўр иштиёқ-ҳавасни сезган ота унинг илтимосини бажо келтиради. Ана шу пайтдан бошлаб ёш аз-Замахшарий илм-фаннинг турли соҳалари билан қизиқиб, ўз тенгқурлари орасида зўр қобилият ва катта истеъдоди билан ажралиб туради. Мадрасада ўқитиладиган илмларни, айниқса араб тили ва адабиёти, диний илмлар мажмуасини тўлиқ эгаллайди. Шу билан бир қаторда ўша даврда илм аҳллари орасида муҳим ҳисобланган ҳаттотлик санъати сиру-асрорларини ҳам мукаммал ўзлаштириб олади. Араб тарихчиси ибн Халликоннинг ёзишича, Замахшарий талабалик ёшига (12 ёшларга) еттач, ўз илмини ошириш ва ҳар томонлама мукаммал билимга эга бўлиш мақсадида Бухоро шаҳрига йўл олади. Чунки Бухоро ўша пайтда, машҳур олим-филолог Абу Мансур ас-Саолибийнинг ибораси билан айтганда, «Сомонийлар давридан бошлаб шон-шуҳрат макони, салтанат каъбаси ва замонасининг илғор кишилари жамланган, ер юзи адибларининг юлдузлари порлаган ва ўз даврининг фозил кишилари йиғилган жой эди».

Аз-Замахшарий Бухорода таҳсил кўриб юрган йиллари отаси вафот этади. У ўз девонига кирган шеърларидан бирида вафот этган отасининг кўролмай қолганлиги, дийдорига тўймаганлиги, «бир том остида касаллигига малҳам бўла олмаганлиги»ни ғоят таассуф ва чуқур аламу, ҳасрат билан ёзади. Замахшарий Бухорода ўқишни тугатиб, бир неча йил Хоразмшоҳлар хизматида бўлади. Котиблик қилади. Ҳукмдорлар билан яқин бўлишга интилади. Бироқ қобилияти, илми ва фазилатларига яраша муносиб эътибор кўрмагач, ўзга юртларга сафар қилади. Ўз матлабу мақсадининг ушалишига умид боғлайди. Бу ўринда яна шуни таъкидлаш керакки, аз-Замахшарийнинг ёшлик йиллари салжуқийлар ҳукмдори султон Маликшоҳ ва унинг машҳур вазири Низом ул-мулк даврига тўғри келган. Бу ҳукмдорлар илм-фан ва маданият равнақи йўлида улкан ишларни амалга оширгандилар. Айниқса, илм-фан ва маърифат ҳомийси сифатида бутун Шарқда донг таратган бош вазир Низом ул-мулк олимларга, шоиру адибларга катта эътибор берган. У Шарқнинг турли-туман шаҳарларида аҳли сунна тартиботлари бўйича шариатни ўргатадиган мадрасалар ташкил қилди. Улар Низомия мадрасаси номи билан машҳур эди.

Хоразмшоҳлар давлатида етарли обрў-эътибор топмаган аз-Замахшарий салжуқийлар вазири Низом ул-мулк хизматига киради. Унга мадҳия тарзида бир қасида ёзади. Ушбу қасидада ўз юртида илмига ва қобилиятига яраша мартабага эга бўлиб, етарли иззат-икром кўрмаганлиги, ўзининг юқори лавозимларга сазовор эканлиги ва бу орзусига эришиш учун илм-фаннинг қадрини биладиган Низом ул-мулкдан умидвор бўлиб келганлиги ҳақида ёзади. Бироқ бу сафар ҳам унинг омади юришмай, орзусига эриша олмайди. Бу борада, балким Низом ул-мулкнинг сунний йўналишига мансублиги, аз-Замахшарий эса муътазилий оқимининг ашадий ҳомийси бўлганлиги сабаб бўлгандир. Бу ҳол шу даражага етадики, агар аз-Замахшарий бирор дўстиникига бориб эшикни тақиллатиб кирмоқчи бўлса, эшикни очган хизматкорга хўжайинингга бориб, Абул-Қосим ал-Муътазилий келди, деб айт, дерди.

Олимнинг шундан кейинги ҳаёти янги ўлкаларга сафар қилиш билан боғлиқ бўлиб, у Хуросонга қараб йўл олди. Бу ерда ҳам унинг аҳволи Хоразмдагидан кўра яхши бўлмайди.

1118 (512 хижрий) йилда оғир бир дардга чалинади ва қанча азоб-уқубатларни бошидан кечириб тузалгач, энди мансаб доғида ҳукмдорлар бўсагасини босмасликка онт ичади, мол-дунё таъмасидан мутлақо воз кечади, қолган умрини фақат илм-фанга бағишлашга, шогирдлар етиштиришга бахшида этиб, асарлар яратишга астойдил қарор қилади. Бироқ яна тез орада сафарга чиқиб, Бағдодда тўхтайди. Кўп илмлар бўйича Бағдод олимларидан сабоқ олиб қизғин мунозараларда қатнашади.

Бир муддат Бағдодда тургандан кейин сафарини давом эттириб, Маккага боради. Макка аҳли, унинг амири Абу-л-Ҳасан Али ибн Ҳамза аш-Шариф ал-Ҳасаний ибн Ваҳҳос аз-Замахшарийни яхши кутиб оладилар. Амир фозил, илмли киши бўлган. У бир қанча назмий, насрий асарларнинг муаллифи ҳам эди. У аз-Замахшарийнинг Маккага келишини қизғин табриклайди. Уни ғоят улуғлаб қадр-қимматини муносиб баҳолайди. Аз-Замахшарий ҳам у билан танишганидан беҳад қувониб, иккала олим бир-биридан ўзаро истифода олади. Бир-бирларига бағишлаб қасидалар битадилар. Аз-Замахшарий Ҳижозда бўлган пайтида Ҳамандон (Яман)ни ҳам зиёрат қилганлиги адабиётларда қайд этилган. Қасидаларидан бирида олимнинг ўзи ҳам бу ҳақда ҳикоя қилади. Арабистон ярим оролининг барча минтақаларини зиёрат қилади. Ат-Таифдан тўрт кунлик йўлда жойлашган бир водийнинг тупроғи-ю аҳли ўзига ёқиб қолганлиги ҳақида тўлқинланиб ёзади.

Маккада икки йилча яшагандан кейин юртини қўмсаб ватанига қайтади. Лекин орадан бироз вақт ўтгач Маккадан кетганидан қаттиқ пушаймон бўлди. Ўзининг бу ҳолатини олим бир қанча қасидаларида ифода этган. «Ўз умрингнинг анча қисмини Маккада ўтказдинг, яна Маккага кетаман дейишингнинг боиси нима?»— деб сўраганларида, у «Қалб хотиржамлиги, дил поклиги ва ибодат лаззатини фақат Маккада ҳис қилиш мумкин», деб жавоб қилади. Шундан кейин иккинчи марта Макка томон йўл олиб, Дамашқда тўхтайди.

526 ҳижрий йили у Дамашқдан чиқиб, Маккага етиб боради ва уч йил ўша ерда яшайди. Ибн Ваҳҳос бу сафар ҳам аз-Замахшарийни илиқ қарши олиб, унга топиб, олимни ҳар томонлама қўллаб-қувватлайди. Шу пайтда Ибн Ваххоснинг самимий ёрдамидан илҳомланган аз-Замахшарий ўзининг Қуръони карим тафсирига бағишланган машҳур асари «Ал-Кашшоф»ни ёзиб тугатади. Сўнгра Хоразмга қайтиб келиб, бир неча йил яшагандан сўнг 530 йилнинг арафа кечаси (1144 йил) Журжонияда (ҳозир кўҳна Урганч) вафот этади.

Аз-Замахшарий ижодининг гултожи бўлган, илм-фан оламида ғоят кенг танилган «Ал-Кашшоф» асари Қуръони каримга ёзилган машҳур тафсирдир. Асарнинг тўлиқ номи — «Ал-Кашшоф ан ҳақоиқ ит-танзийл ва уйун ил-ақовийл фи вужуҳ ит-таъвийл» («Қуръондаги берк ҳақиқатларни ва уни шарҳлаш орқали ривоятлар кўзларини очгич»)дир.

«Ал-Кашшоф» аз-Замахшарийнинг ўзига ҳам ғоят манзур бўлган. Ҳатто у ўз асари ҳақида шундай ёзган эди: «Чиндан ҳам дунёда тафсифлар беҳад кўпдир. Ўлай агар уларда «Ал-Кашшоф» кабиси йўқ. Агар ҳидоят изласанг «Ал-Кашшоф»ни такрор ўқи. Нодонлик бир касал бўлса «Ал-Кашшоф» унинг шифосидир».

Немис шарқшуноси Карл Броккельмен дунёнинг турли қўлёзма фондларида «Ал-Кашшоф»нинг юзга яқин қўлёзмалари, йигирмадан ортиқ асарнинг ўзига ёзилган шарҳ ва ҳошиялари борлиги ҳақида ёзади. Гарчанд аз-Замахшарий ўзи муътазилий оқимига мансуб бўлса-да, унинг бу асари ислом аҳли орасида шунчалик даражада машҳур бўлиб кетганки, орадан юз йил ўтар-ўтмас «Ал-Кашшоф»нинг баъзи ўринлари қисқартирилган ҳолда араб олими Насириддин Абу Саид Абдуллоҳ ибн Умар ал-Байдавий томонидан бир қадар ишланган шакли таклиф этилди.

Ал-Байдавийнинг Қуръонга ёзилган бу тафсири «Анвар ат-танзийл ва асрор ат-таъвийл» («Қуръон нурлари ва шарҳлаш сирлари») деб аталади. У тўлигича «Ал-Кашшоф»га таянган. Шунингдек, бошқа манбалардан тўлдириб ёзилган тафсирдир.

Дарҳақиқат, араб олимларининг якдиллик билан таъкидлашларича, «Ал-Кашшоф» турли даврларда Қуръонга ёзилган тафсирлар ичида етакчи ўринларидан бирини эгаллайди. Бу асар ҳозирги вақтгача араб мамлакатларида кўплаб мусулмонлар аҳли, айниқса олимлар учун энг зарурий китоблардан бири ҳисобланади. Қоҳирадаги бутун дунёга машҳур «Ал-Азҳар» диний дорилфунунининг талабалари эса «Ал-Кашшоф» асосида Қуръонни,унинг тафсирини ўрганадилар. Ундан муҳим бир дастур — қўлланма сифатида фойдаланадилар. Бу асар дунёнинг турли шаҳарларида бир неча маротаба қайта нашр қилинган. «Ал-Кашшоф»нинг турли даврларда кўчирилган бир қатор нодир нусҳалари Тошкентда, жумладан Мовароуннаҳр мусулмонлари диния бошқармаси кутубхонасида ва Ўзбекистон Республикаси Фанлар академияси Ҳамид Сулаймон номидаги Қўлёзмалар институти фондида сақланади.

Юқорида айтилган фикрлардан яққол кўриниб турибдики, хоразмлик аллома аз-Замахшарий кейинги авлодларга бой маданий мерос қолдирган. Бу илмий-адабий мерос Шарқда ҳам, Ғарбда ҳам азалдан қадрланган. Бир қадар ўрганилган. Унинг аксарият асарлари бир неча хорижий тилларга таржима ҳам қилинган.

Убайдулла УВАТОВ,
ЎзФА Абу Райҳон Беруний номли Шарқшунослик институтининг катта илмий ходими, филология фанлари номзоди.

• Туманда тантаналар

Уйчи ва Ўчқўрғон туманларининг 60 йиллик тўйи кенг нишонланди. Шу даврдаги юксалишлар, мамлакатимиз мустақилликка эришгач бўлган улуғ ўзгаришлар уйчиликларнинг фаровонлигига хизмат қилмоқда. Икки қаватли бозор, колбаса цехи, сариёғ ва қаймоқ тайёрлоачи фирма, иккита «супермаркет» ишга тушди. Айни пайтда пахта заводи, нефть базаси ва қатор саноат корхоналари мунтазам ишлаб турибди.

СУРАТДА: Уйчи туманининг 60 йиллик тантаналаридан лавҳалар.

Т. МАҲКАМОВ
тасвирга олган.

• Ўзбекистон ва жаҳон

ЮРТИМИЗ — НЕМИС ТЕЛЕЖУРНАЛИСТИ НИГОҲИДА

Германия миллий телевидениесининг Ғарб ва Шарқ маданиятлари мавзуига бағишланадиган «Аспект» ҳафталик кўрсатувининг муҳаррири, таниқли немис тележурналисти Франк Форпаль уч ҳафта давомида юртимизда бўлиб, ҳужжатли фильм суратга олди.

Франк Форпаль маънавий қадриятларга бағишланган қатор телеасарлари билан ўз ватанида кўплаб мухлислар орттирган. Айниқса, ҳозирги шароитда Америка, Англия ва Германия ёзувчилари нуқтаи назарида эркак ва аёллар муносабати ҳақидаги «Сўнгги бекат — Севги», маҳбуслар ҳаётидан олинган «Ҳукм қилинганлар», шунингдек, Германиянинг қўшилишидан кейинги ўзгаришлар тўғрисидаги бир қанча телефильмлари анча машҳур. Хусусан, рус шоираси Анна Аҳматова ижоди ҳақида фильм яратиш жараёнида у Тошкентда бўлди ва илк таассуротлари унга янги ижодий режалар уйғотди. Ўшанда Ўзбекистоннинг ноёб архитектура ёдгорликлари ҳақида бирор асар яратишни кўнглига тугиб қўйганди. Шу йил июль ойида Ф. Форпаль икки ҳафта мобайнида ижодий сафарда бўлиб, Буюк ипак йўли ўтган манзилларга, хусусан, Самарқанд, Бухоро, Хивага ташриф буюрди ва яратилажак фильм сценарийсини ёзди. Унинг бу ниятини Олмонияда тузилган Ёдгорликларни табиий емирилишдан сақлаш халқаро комитети қўллаб-қувватлади. Бу жамоат ташкилоти ҳар йили маълум мамлакатни танлаб, бу юртнинг тарихий маданий ёдгорликлари аҳволи ҳақида йил бўйи ҳикоя қилиб боради. СССР барбод бўлгач, Германияда Марказий Осиё мамлакатларига ортган қизиқиши туфайли тележурналистнинг ниятини кўплаб жамоат ташкилотлари, жумладан, Ёдгорликларни сақлаш халқаро комитети ҳам маъқуллади ва молиявий томондан таъминлаш мажбуриятини олди.

Уч ҳафта давомида ўлкамиз тарихий шаҳарларида бўлган германиялик ижодкор Ўзбекистон давлат кинохроника уюшмаси техник ходимлари билан ҳамкорликда ёдгорликларнинг бугунги аҳволи, уларни таъмирлаш ва сақлаш юзасидан олиб борилаётган ишлар ҳақида қизиқарли лавҳаларни суратга олди. Шунингдек, у вертолётда Орол денгизи ҳавзасини ҳам кўздан кечириб, ёдгорликларга хавф солаётган туз оқимини ўз кўзи билан кўрди.

— Бу 45 минутлик қизиқарли ҳужжатли кинoқисса бўлади, — дейди Франк Форпаль, — шубҳасиз, ундан томошабинлар Марказий Осиёнинг қадимий шаҳарлари ҳақида кенг тасаввур оладилар. Кўзда тутилган мақсад эса эндиликда одамзот аҳли ва ижодининг ёрқин намуналари сифатида бутун инсониятнинг маънавий мулкига айланиб қолган бетакрор мўъжизалар — тарихий обидаларни кейинги авлодларга ҳам бутун гўзаллиги ва таровати билан сақлаб қолиш ва етказиш учун жамоатчилик фикрини жалб этишдир.

Ҳозирча «Марказий Осиё маданияти дурдоналари — уларни асраб қолиш мумкинми?» деб номланган фильм келаси йилдан намойиш қилишга мўлжалланган.

Ҳ. САТТОРОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

ҲАММАБОП ЖУРНАЛ

Республика давлат Солиқ қўмитасининг янги ойлик иқтисодий нашри — «Солиқ тўловчининг журнали»нинг дастлабки сонлари босмадан чиқди.

Муштарийлар журнал саҳифаларидан аниқ ахборотларни, зарур маслаҳатларни ва ўзларини қизиқтирган саволларга жавобларни олиши мумкин. Янги нашр солиқ солиш муаммолари, бозор иқтисодиётининг бошқа кўпгина жиҳатлари бўйича ҳар қандай саволларига жавоб беради.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКА МОЛ-ХОМ АШЁ БИРЖАСИ ҲИССАДОРЛИК ЖАМИЯТИ

Уюшмалар, концернлар, корхоналар, барча шаклдаги хусусий корхоналарнинг муҳтарам раҳбарларини, четэллик бизнесменларни, хорижий ширкатларнинг Ўзбекистондаги вакилларини

1995 йилнинг 9-10 ноябр

кунлари ўтказиладиган ЎзРМХБ Ўзулгуржисавдо уюшмасига қарашли Ўзмапсавдо, Ўздастгоҳасбобсавдо ҳиссадорлик жамиятлари билан биргаликда ўтказаётган ихтисослашган ярмаркага ва очиқ биржа савдоларига

ТАКЛИФ ЭТАДИ

Сиз, обрўли ўзимизнинг ҳамда четэллик маҳсулотчиларнинг ишлаб чиқарган ажойиб дастгоҳлари, машиналари, ускуналарини танлаш имкониятига эга бўласиз.
Омадингиз чопиб, битим тузишингиз учун биз сизларни

Тошкент, Навоий кўчаси, 7-уйда кутамиз.
Алоқа боғлаш телефонлари: 41-11-81, 41-18-21, 41-23-54, 41-37-54.
Факс: (3712) 41-26-71.

ИМКОНИЯТНИ БОЙ БЕРМАНГ!

Ўзбекистон Республикаси Ички ишлар вазирлиги раҳбарияти ва шахсий таркиби Сирдарё вилояти ИИБ бошлиғи Парда Жумаевга онаси
ТАНГА аянинг
вафоти муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Яккасарой туман ҳокимлиги, туман прокурори Раим Рўзиевга отаси
Тоғай РЎЗИЕВнинг
вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия билдиради.

Ўзбекистон Республикаси Марказий банки жамоаси Марказий банк Жиззах вилоят бошқармаси бошлиғи Содиқ Эргашевга ўғли
НАИМЖОНнинг
бевақт вафот этганлиги муносабати билан чуқур ҳамдардлик билдиради.

«БЎКАЛИК» БИРИНЧИ ЛИГАДА

• Футбол

Бу жамоанинг мавсумда муваффақиятли тўп суриши ва Тошкент вилояти бўйича энг кучли жамоага айланишида, албатта, мураббийлар ва ҳомийларнинг ҳиссаси каттадир. Энг муҳими туман ҳокимиятининг қишлоқ спортини ривожлантиришга катта эътибор қаратаётгани муваффақият омили бўлди.

Эслатиб ўтамиз, биринчи лигага чиқиш учун республикамиз қуйи табақа жамоалари дастлаб вилоят миқёсидаги мусобақада қатнашишди. «Бўкалик» ўз зонасида ўттиз учрашувнинг 27 тасида ғалаба қозонди ва 81 очко жамғарди. Финал босқичида эса туман футболчилари «Навоий» ва «Бухоро» жамоаларидан устун келишди. «Бўкалик» ўйинчиларининг жисмоний тайёргарлиги яхшилиги ва юқори маҳоратга эга эканлиги муваффақиятни таъминлади.

СУРАТДА: Б. Макситов «Бўкалик» жамоаси аъзоларини ғалаба билан табриклаяпти.

Жамоага четдан тайёр футболчилар таклиф қилинган эмас. Барча ўйинчилар шу туманда туғилиб, футболчи сифатида камол топишган. Аввалига мактаб футбол тўгаракларида шуғулланишган. Бўкада футболга қизиқиш, эътибор кучли бўлганлиги учун уларнинг мактабларда орттирган тажрибалари шунчаки қолиб кетмади, балки туман ҳокимияти томонидан яратилган шарт-шароитлар боис, «Бўкалик» жамоаси таркибида уюшдилар. Ўз жамоасининг муваффақиятини маҳаллий мухлислар катта хурсандлик билан кутиб олишди.

Умуман, мавсум давомида Бўка стадиони мухлислар билан тўлиб турди. Буни инобатга олган туман ҳокимияти жамоанинг машғулотларни пухта, маромига етказиши учун барча шароитларни яратиб берди. Стадионда футболчилар учун дам олиш, овқатланиш ва машғулотлар ўтказиш қулайликлари мавжуд.

— Энди бизнинг жамоамиз Ўзбекистон чемпионатида янада кучлироқ жамоалар билан учрашади, — дейди туман ҳокими Баҳодир Махситов. — Стадион биринчи лига даражасидаги ўйинларни ўтказиш талабига жавоб бермайди. Шу боис келгуси мавсум учун стадионни таъмирлаш ишларини бошлаймиз. Томошабин ўриндиқлари янада кўпаяди, яъни у 10 минг томошабинга мўлжалланади. Майдонни қайта таъмирлаймиз. Душ, кийим алмаштириш ва дам олиш хоналарини янгидан қурамиз. Стадион ёнидаги 15 гектарлик боғ катта спорт мажмуига айлантирилади. Бу ерда учта усти ёпиқ спорт иншооти қад ростлаб, туман аҳолисининг барча спорт турлари бўйича шуғулланиши учун қулайлик яратилади. Теннис корти бунёд этилади, енгил ва оғир атлетика, кураш, гимнастика, бокс тўгараклари йўлга қўйилади. Туманимиз ёшлари ўз соғлиқлари ҳақида қайғуриши, бўш вақтларини жисмоний бардамлик учун сарфлаши учун барча қулайликлар яратилади.

Бўкаликлар спортнинг оммавийлашувига доим катта эътибор бериб келишади. Туманда спортнинг кураш тури ҳам яхши йўлга қўйилган. Шунинг учун ҳам маҳаллий спортчилар бир қанча республика миқёсидаги турнирларда зафар қозонишган.

«Бўкалик»ка Фахриддин Мусаев ва Адҳам Қобилов каби керакли вазиятда ўзлари ҳам майдонга чиқиб тўп тепадиган мураббийлар бошчилик қилишяпти. Уларнинг қўл остида маҳаллий аҳолидан етишиб чиққан истеъдодли, умидли футболчилар тўпланишган. «Бўкалик» мухлислари яқин йиллар ичида ўз жамоасининг ҳатто олий лигага ҳам чиқишига умид билдиришяпти. Орзуга айб йўқ дейдилар, «Бўкалик» олий лигага чиқишига шубҳа қилмаймиз. Чунки туманда қишлоқ спортини ривожлантириш учун катта эътибор берилаяптики, бу бизнинг ишончимизни кафолатлайди.

А. ҲОТАМОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

Битирувчи курс талабалари ва дипломли шахслар учун АҚШ университетлари аспирантурасида ўқиш имкониятлари

The 1996 Edmund S. Muskie Fellowship Program

The US Government is pleased to announce the 1996 Edmund S. Muskie Fellowship Program which provides grants to citizens of the NIS countries. The Program is funded and supervised by the United States Information Agency, and is administered by ACCELS, IIE, IREX, and the Soros Foundation. The Fellowship offers the opportunity to pursue one or two years of graduate study in the following fields:

business administration — **economics**
public administration — **law**

The Fellowship will provide financial assistance to qualified individuals from the NIS countries who lack sufficient funding to enroll in graduate programs at US institutions. Fellows may have the opportunity to seek an eight to twelve-week summer internship for practical training in the field of specialization. A number of the one-year placements for the Muskie Fellowship will be non-degree professional development awards designed for individuals with a minimum of three years work experience in the field they will study in the US. Depending on the type of program and field of specialization, the other Muskie Fellowships may lead to a graduate degree or certificate from a US institution.

Under the terms of the grant and the laws governing the student visa required for participation in the programs, Fellows must return to their home country immediately upon completion of the program for a period of at least two years.

Competition for the Fellowship is merit-based and open to anyone who meets the specific criteria. The complete list of eligibility requirements and selection criteria are included in the applications and are available from the advising centers and representational offices listed below. Partial criteria are listed here.

- *citizen of NIS countries;*
- *lacking a source of funding for study in the US or access to another US-based training program;*
- *under the age of 40 at the time of application deadline (November 15, 1995);*
- *hold an undergraduate degree (four or five-year program) with good academic standing by the start of the proposed academic program in the United States in summer 1996;*
- *proficient in spoken and written English at the time of application; all semifinalists will be required to take TOEFL; and*
- *able to demonstrate professional aptitude and leadership potential in the field of specialization.*

Applications can be obtained from one of the advising center or representational offices listed below. Deadline for application is **November 15, 1995**. Late or incomplete applications will not be considered.

ACCELS Office:
16-A Lakhuty St.,
7th Floor, Room #716
Tashkent 700015, Uzbekistan
Tel: (3712) 56-55-47

IREX Office:
88 Khurshid St., Apt.42
Tashkent, Uzbekistan
Tel: (3712) 35-21-71

ACCELS Educational Advising Center:
80 Uzbekistan St.,
1st Floor, Room #112
Tel: (3712) 45-80-56

Samarkand Branch of ACCELS:
39 Amir Temur St.,
Samarkand, Uzbekistan
Tel: (3662) 35-67-80

Nukus Branch of ACCELS:
3 Karakalpakstan St.,
2nd Floor, Nukus
742000, Karakalpakstan
Tel: (36122) 2-60-06

Namangan Branch of ACCELS:
4 Mashrab St., 4th Floor
Room #421, 422
Namangan, Uzbekistan
Tel: (36922) 6-27-50

ХАЛҚ СЎЗИ • НАРОДНОЕ СЛОВО

МУАССИСЛАР:
Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Кенгаши ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси

Бош муҳаррир:
Анвар ЖЎРАБОЕВ.

БЎЛИМЛАР:
Парламент 33-57-34;
Хатлар 33-07-48;
Қишлоқ хўжалиги 36-07-94;
Иқтисодиёт 36-36-65;
Маънавият 36-35-60;
Ахборот 36-29-89;
Тунги муҳарририят 33-10-28.

• МАНЗИЛИМИЗ:
700000, ГСП
Тошкент шаҳри,
Матбуотчилар кўчаси, 19-уй.

Навбатчи муҳаррир — Ҳ. Сатторов.
Навбатчи — А. Абдураҳмонов.

Рўйхатдан ўтиш тартиби № 0001   Буюртма Г. — 0452.   51671 нусхада босилди, ҳажми — 2 табоқ. Офсет усулида босилган. Қоғоз бичими А—2   **Босишга топширилди — 20.35.**

«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни босмахонаси.   Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41.   Газета IBM компьютерида терилди ва саҳифаланди.   Босишга топшириш вақти—21.00

1 2 3 4 5 6